

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

عملکرده نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی در سال ۱۳۹۷

الْحَمْدُ لِلَّهِ

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

عملکرد نظام ترویج ترویج کشاورزی و منابع طبیعی در سال ۱۳۹۷

شناسنامه

عنوان: عملکرد نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی در سال ۱۳۹۷

تهیه و تنظیم: مریم طهماسبی، مهدی ابراهیم نژاد، علی خبیری، علیرضا سیداسحق، نصیبه پورفاتح، حسین نوری، سارا بابائیان، سید جلال الدین بصام، ابراهیم جعفری و شیوا پارسانیک

نظارت بر تدوین اثر: علی اکبر مؤیدی و کریم موسوی

مدیر داخلی: شیوا پارسانیک

صفحه آرا: نرگس بهادر

سال انتشار: ۱۳۹۸

تیراژ: محدود

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۵۵۸۶۹ به تاریخ ۱۳۹۸/۰۴/۲۴ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، ساختمان دکتر حسابی، طبقه ۱۲

تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | **تلفکس:** ۶۶۴۳۰۴۶۴ | **کد پستی:** ۱۴۵۷۸۹۶۶۸۱

فصل ۱:

۱۱.....	معرفی طرح نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی
۱۳.....	مقدمه
۱۴.....	پیشینه طرح
۱۵.....	ضرورت اجرای طرح
۱۵.....	الف) پاسخگویی به مسائل و مشکلات کشاورزان
۱۶.....	ب) انتقال دانش فنی و یافته‌های تحقیقاتی از طریق شبکه مدیریت دانش
۱۷.....	ج) انسجام سازمانی و بهره‌گیری از عوامل دولتی و غیردولتی
۱۷.....	د) ساماندهی و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی دهستان
۱۸.....	ه) جایگاه و کارکردهای تحقیقات در نظام نوین ترویج
۱۹.....	ذی نفعان طرح نظام نوین ترویج
۱۹.....	اهداف طرح
۲۰.....	الزامات اجرایی طرح

فصل ۲:

گزارش نظام نوین ترویج کشاورزی بر اساس ارکان طرح و وظایف آن ۲۱

۱- پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی ۲۳

۱-۱- گزارش اقدامات انجام شده در پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان در چارچوب نظام

نوین ترویج کشاورزی (طی سال های ۹۶-۹۴) ۲۴

۱-۲- گزارش اقدامات انجام شده در پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان و بکارگیری عوامل

پهنه در چارچوب نظام نوین ترویج کشاورزی در سال ۱۳۹۷ ۳۳

جایگاه مددکاران ترویجی در نظام نوین ترویج کشاورزی ۴۲

۲- استقرار مدیریت دانش ۴۷

۲-۱- گزارش استقرار نظام مدیریت دانش طی سال های ۹۶-۱۳۹۴ ۴۸

۲-۲- گزارش استقرار نظام مدیریت دانش در سال ۱۳۹۷ ۵۰

۳- پهنه بندی عرصه های تولیدی ۸۷

مقدمه ۸۸

اهداف پهنه بندی ۸۸

گام های اجرایی پهنه بندی ۸۹

۴- اعضای شبکه مدیریت دانش و اطلاعات کشاورزی و روستایی در قالب پژوهشگر مروجان	۹۵
ارشد و محققان معین.....	۹۶
مقدمه	۹۷
مأموریت‌های انجام شده توسط محققان معین در عرصه استان‌های کشور عبارتند از:	۹۸
مأموریت‌های انجام شده توسط پژوهشگر مروجان ارشد در عرصه ملی عبارتند از:	۱۰۰
۵- توانمندسازی و آموزش مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی.....	۱۰۱
تربیت مروج متخصص موضوعی محصولی	۱۰۱
ضرورت برگزاری دوره‌های مروج متخصص	۱۰۳
دوره‌های مهارتی ویژه مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی.....	۱۰۵
۶- افزایش ضریب نفوذ دانش در پهنه‌های تولیدی.....	۱۰۶
۱- ۶- فعالیت‌های آموزشی ترویجی در راستای توانمندسازی بهره‌برداران بخش کشاورزی.....	۱۰۷
اهم فعالیت‌های اجرایی در راستای افزایش ضریب نفوذ دانش در عرصه‌ها	۱۱۲
۲- ۶- افزایش ضریب پوشش خدمات به زنان روستایی و عشایری.....	

سخن نخست

بخش کشاورزی با برخورداری از قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی فراوان، سهم بسزایی در تولید ناخالص ملی، ایجاد اشتغال، تأمین نیازهای غذایی و صادرات غیرنفتی دارد. با این وجود توان رقابت‌پذیری آن با بخش‌های صنعت و خدمات محدود است. یکی از دلایل عمده کاهش توان رقابتی این بخش، کم‌توجهی به توسعه منابع انسانی به عنوان عنصر اصلی توسعه کشاورزی است. به بیان دیگر توجه ناکافی به حوزه ترویج و توانمندسازی بهره‌برداران، سبب گردیده تا تولیدکنندگان از دانش و مهارت لازم در استفاده بهینه از منابع تولید برخوردار نبوده و بهره‌وری فعالیت‌های آنان کاهش یابد. آموزش و ترویج در بخش کشاورزی، به عنوان متولی توسعه منابع انسانی با بسیج کلیه امکانات در دسترس و همکاری با سایر کنشگران اثرگذار از جمله بخش‌های تحقیقاتی، اجرایی و غیردولتی در صدد توانمندسازی عوامل فعال در فرایندهای تولیدی است. در واقع ارائه خدمات آموزشی ترویجی به طیف وسیعی از مخاطبان، اعم از کارشناسان و مروجان کشاورزی، بهره‌برداران مستقیم و غیرمستقیم عرصه‌های تولیدی و سایر فعالان این حوزه، سبب می‌شود تا ضمن افزایش دانش فنی متناسب با نیاز ذی‌نفعان و ارتقای مهارت‌های آنان برای تولید، شاهد بهبود کمی و کیفی محصولات کشاورزی و ارتقای بهره‌وری عوامل تولید باشیم.

به این ترتیب معاونت آموزش و ترویج سازمان با سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و پیگیری اجرای فعالیت‌های آموزشی ترویجی، در افزایش ضریب نفوذ دانش و فن‌آوری در واحدهای تولیدی نقش بسزایی داشته و از جایگاه ویژه‌ای در بین سایر عوامل توسعه برخوردار است.

سخن نخست

خوشبختانه از سال ۱۳۹۴ با ابلاغ «طرح نظام نوین ترویج کشاورزی» از سوی مقام عالی وزارت به استان‌ها، نهضت جدیدی در این حوزه به وقوع پیوست. تأکید این طرح بر پهنه‌بندی عرصه‌های تولیدی، حضور فعال مروجان مسئول پهنه در عرصه، تعیین پژوهشگر مروجان ارشد به منظور هدایت تحقیقات کاربردی به عرصه‌های تولیدی و انتصاب محقق معین برای هر یک از مراکز جهاد کشاورزی با هدف انتقال یافته‌های قابل ترویج به عرصه از یکسو، افزایش تعاملات سازمانی با بخش‌های اجرایی، پیگیری مباحث مربوط به مدیریت دانش در بخش کشاورزی و نهضت تولید محتوا از سوی دیگر، گام‌های مؤثری در این فرایند بود. همچنین ساماندهی و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی را می‌توان از جمله اصول و نقاط قوت اجرای طرح برشمرد که نه تنها بیش از پیش اهمیت و ضرورت نقش ترویج در ارتقا سطح دانش و مهارت جامعه بهره‌بردار را به دنبال داشت، بلکه سبب شد تا توجه ویژه‌ای به وضعیت نیروی انسانی در سطوح صف و مراکز جهاد کشاورزی مبذول گردد که امید است با حمایت از این نهضت و فراهم نمودن امکانات اجرایی مورد نیاز اجرای این طرح و دیگر اقدامات ارزشمند مشابه، شاهد تحقق اهداف متعالی چون کاهش فقر، بهبود امنیت غذایی و توسعه همه جانبه ایران عزیز باشیم.

علی اکبر مؤیدی

معاون سازمان و رئیس مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معرفی طرح نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی

- ◆ مقدمه،
- ◆ پیشینه طرح،
- ◆ ضرورت اجرای طرح،
- ◆ ارکان،
- ◆ ذی نفعان،
- ◆ اهداف و الزامات اجرایی

طرح نظام نوین ترویج کشاورزی به منظور مداخله‌گری فعال ترویج در بخش تولیدی کشاورزی و منابع طبیعی و افزایش دانش فنی و تخصصی و کاربردی کارشناسان شاغل در مراکز تحت نام مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی تدوین گردید. در این طرح بهره‌گیری از رویکردهای ترویجی مطلوب برای ارتقای مهارت‌های فنی و مدیریتی بهره‌برداران شاغل به فعالیت کشاورزی و منابع طبیعی مدنظر قرار گرفت.

اقدامات پایه‌ای طرح مشتمل بر ساماندهی، تجهیز و نوسازی مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان نقطه تماس با بهره‌برداران، تعیین پهنه برای هر کارشناس مستقر در مرکز به منظور پاسخگویی به نیازهای متنوع بهره‌برداران و استقرار شبکه مدیریت دانش به منظور به‌روزرسانی دانش تخصصی مروجان مسئول پهنه بود.

مجریان اصلی فعالیت‌ها در این طرح، کارشناسانی در نظر گرفته شد که در مراکز جهاد کشاورزی دهستان‌ها به فعالیت اشتغال داشتند. تحقیقات یکی دیگر از مؤلفه‌های اصلی در چرخه نظام مدیریت دانش بوده و هست که در حوزه تولید دانش و نشر آن مشارکت می‌نماید. استفاده از توانمندی‌های شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای، فنی و مهندسی، کلینیک‌های گیاه پزشکی، مددکاران و تسهیلگران، شرکت‌های تولیدکننده ادوات و نهاده‌ها و ... به منظور ارائه خدمات مناسب و به موقع به بهره‌برداران هر پهنه تولیدی از دیگر رویکردهای مدنظر بود.

با طراحی پهنه‌های تولیدی و انتصاب مروج مسئول پهنه در هر حوضه جغرافیایی تحت نام پهنه، خدمات ارائه شده در این طرح به صورت اختصاصی برای تمامی بهره‌برداران تعریف شد. هدف کلی اجرای سیاست‌های بخش‌های اجرایی وزارت جهاد کشاورزی با جهت‌دهی و بهره‌ورسازی نظام‌های تولید و حرکت به سمت استقرار نظام مناسب بهره‌برداری در نظر گرفته شد.

پیشینه طرح

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با هدف ارتقا نظام ترویج و در پی درک خلاء موجود در ابعاد کارکردی و ارتباطی این نظام، درصدد برآمد تا در سطح کلان فرایندها و زیر نظام‌های خود را در حوزه ترویج مورد واکاوی قرار دهد. بر این اساس تدوین نقشه راه مناسب جهت پیشبرد اهداف توسعه و تبدیل شدن به یک سازمان کارآمد، اثرگذار و چابک در دستور کار قرار گرفت. برای دستیابی به این هدف سازمان اقدام به برگزاری نشست‌های مشترک و جلسات هم‌اندیشی متعددی با حضور پیش‌کسوتان آموزش و ترویج نمود، تا بتواند از تجارب گذشته بهره‌گیرد. همچنین جلسات کارشناسی متعددی نیز در سطح سازمان با حضور صاحب‌نظران و مدیران برگزار گردید، که منتج به تدوین گزارش اولیه با عنوان «تدوین وضع موجود ترویج» شد. این گزارش در اولین شورای سیاست‌گذاری ترویج با حضور وزیر محترم ارائه گردید.

با ارائه گزارش مذکور و بررسی جوانب امر ضروری دیده شد که به منظور تدوین نظام جامع ترویج، مؤلفه‌های این نظام با حضور ذی‌نفعان مطلع بیش‌تری احصاء شود. بر این اساس مؤلفه‌ها توسط متخصصان علوم آموزش و ترویج تبیین و برای هر مؤلفه یک کارگروه تعریف شد که در هر کارگروه بخش تخصصی مربوطه در ستاد، مدیران استانی و خبرگان بخش کشاورزی نیز مشارکت داشتند که به بررسی وضعیت جاری، تبیین چالش‌ها و ارائه راهکارهای مناسب برای دستیابی به وضعیت مطلوب پرداختند.

مؤلفه‌ها و کارگروه‌های مرتبط شامل؛ قوانین و مقررات، ساختار سازمانی، روش‌ها، مخاطبان، ارتباط با بخش‌های اجرایی، تحقیقاتی و غیردولتی، شبکه ترویج و منابع اعتباری و مالی بود. هر کارگروه طی نشست‌های کارشناسی وضعیت موجود، آسیب‌ها، وضعیت مطلوب و راهکارهای مربوطه را در طی چهار ماه تحلیل و تدوین نمود. در پایان گزارش نهایی در اختیار پیمانکار و مشاور ساختارنویسی (دانشگاه شیراز) قرار گرفت. مشاور طرح پس از ارائه شش گزارش ادواری و برگزاری سه نشست مشترک، طرح کلی را ارائه نمود.

پس از انجام بحث و گفتگو و اعمال نظرات کارشناسی، طرح نهایی در تاریخ ۱۳۹۴/۳/۴ در دومین شورای سیاست گذاری ترویج با حضور وزیر محترم جهاد کشاورزی ارائه گردید و ایشان در خصوص عملیاتی نمودن «طرح نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی» در سطح شهرستان و دهستان تأکید نمودند. در پی دستور وزیر محترم، کارگروه تصمیم سازی و تدوین نظام نوین ترویج کشاورزی در سطح وزارت تشکیل شد و جلسات متعددی با هدف دستیابی به اجماع در خصوص مؤلفه های طرح نظام نوین ترویج برگزار گردید.

طرح نظام نوین ترویج کشاورزی بر سه اصل؛ تجهیز و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان، پهنه بندی عرصه های تولیدی و استقرار مدیریت دانش استوار شد. در کنار اصول فوق رویکردهایی چون؛ بهره گیری از ظرفیت تحقیقات، بخش های اجرایی و بخش غیردولتی نیز مورد تأکید قرار گرفت.

با توجه به موارد فوق آئین نامه نظام نوین ترویج و دستورالعمل مرتبط با پهنه بندی و مدیریت دانش در تاریخ ۱۳۹۴/ ۶/۱۱ توسط وزیر محترم به سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی و چهار استان؛ آذربایجان شرقی، گلستان، کرمانشاه و اردبیل ابلاغ و رونوشت آن جهت اطلاع و آمادگی اجرا به کلیه استان ها ارسال شد. با شروع طرح به صورت پایلوت هشت استان؛ خراسان رضوی، فارس، مازندران، گیلان، زنجان، قزوین، کرمان و آذربایجان غربی نیز به صورت داوطلبانه به استان های پایلوت اضافه شدند.

پس از پایان دوره اجرای آزمایشی طرح و بررسی ابعاد مختلف طرح در سال ۱۳۹۵، طرح ابلاغ سراسری گردید و عملاً نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی برای اجرا به تمامی استان ها اعلام شد.

ضرورت اجرای طرح

الف) پاسخگویی به مسائل و مشکلات کشاورزان

امروزه بخش عمده ای از بهره برداران که در نواحی روستایی زندگی می کنند در حوزه تولید و مدیریت واحدهای تولیدی خود با مسائل و مشکلات متنوعی مواجه هستند. وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولی اصلی توسعه کشاورزی باید

پاسخگوی نیاز آنان باشد. در این خصوص وزارت با جذب حدود ۸۰۰۰ نفر از دانش آموختگان بخش کشاورزی پتانسیل جدیدی برای پاسخگویی به نیازها و مسائل کشاورزان ایجاد نموده است، که این کارشناسان با استقرار در مراکز جهاد کشاورزی دهستان این امر خطیر را عهده دار هستند.

در طرح مذکور بر اساس شرایط منطقه برای هر یک از این کارشناسان، یک پهنه تولیدی تعریف نمود. پهنه تعریف شده، تمامی روستاها و بهره برداران را تحت پوشش قرار می دهد. در طرح پهنه بندی، مروجان به عنوان مسئول هر پهنه، پاسخگوی کشاورزان مستقر در پهنه می باشند. در واقع پهنه بندی عرصه های تولیدی و سپردن مسئولیت پهنه ها به کارشناسان مستقر در حوزه دهستان با مدیریت مراکز جهاد کشاورزی دهستان و با رویکرد استفاده از تمامی ظرفیت های بخش غیردولتی نظیر تشکلهای تولیدی و شرکت های خدمات مشاوره ای و ... یکی از محورهای اصلی طرح نظام نوین ترویج است.

ب) انتقال دانش فنی و یافته های تحقیقاتی از طریق شبکه مدیریت دانش

مدیریت دانش کشاورزی فرایند کشف، کسب، توسعه و ایجاد، تسهیم، نگهداری، ارزیابی و به کارگیری دانش مناسب در زمان مناسب توسط فرد مناسب در بخش کشاورزی است. موارد مطرح شده از طریق ایجاد پیوند بین منابع انسانی، فن آوری اطلاعات و ارتباطات و ایجاد ساختاری مناسب برای دستیابی به اهداف بخش کشاورزی صورت می پذیرد. نظام مدیریت دانش، رهیافت نوینی است که از تفکر نظام ملی اطلاع رسانی منتج شده و آخرین دستاورد بشری در حوزه معماری جامعه دانش مدار است. هم اکنون مدیریت دانش، با توجه به احساس نیاز بخش کشاورزی و حجم انبوه دانش تولید شده در مؤسسات و مراکز تحقیقاتی بخش، یک ضرورت جدی در وزارت محسوب می شود. از طرفی همه ساله تعداد زیادی مقاله در نشریات معتبر علمی جهان، کتاب در انتشارات دانشگاهی جهان، رساله های کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه کشاورزی تولید می شوند. این منابع قابلیت استفاده در بخش کشاورزی را دارند که استقرار شبکه مدیریت دانش می تواند در این خصوص راهگشا باشد.

ج) انسجام سازمانی و بهره‌گیری از عوامل دولتی و غیردولتی

هر یک از این معاونت‌های اجرایی در وزارت جهاد کشاورزی برای عملیاتی شدن برنامه‌های خود در سطوح صفی رویکردهای متفاوتی را انتخاب می‌کنند. این رویکردهای متفاوت می‌تواند در عرصه‌های عملیاتی مشکلاتی را ایجاد نماید. با توجه به اینکه سطح عملیات در بخش کشاورزی واحدهای تولیدی بهره‌برداران است، تعامل مطلوب زیربخش‌ها و تدوین برنامه‌های مشترک می‌تواند بسیار حیاتی باشد. طرح نظام نوین ترویج با هدف دستیابی به اولویت‌ها و سیاست‌های بخش‌های اجرایی از طریق مشارکت تحقیقات، اجرا، ترویج و کشاورز تدوین گردیده است. رویکرد اصلی علاوه بر تعامل و مشارکت با زیربخش‌های اجرایی، بهره‌گیری از جمیع عوامل غیردولتی برای ارائه خدمات مطلوب‌تر به بهره‌برداران است. عوامل غیردولتی شامل شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی و مشاوره‌ای، کلینیک‌های گیاه‌پزشکی، آزمایشگاه خاکشناسی، شرکت‌های تولیدکننده ادوات و نهاده‌ها و ... می‌باشند.

د) ساماندهی و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی دهستان

مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان اولین نقطه تماس با عرصه‌های تولیدی در سطحی پایین‌تر از شهرستان مستقر می‌باشند. وظایف مراکز، عمدتاً مدیریت و راهبری فعالیت‌های تولیدی و خدماتی بخش کشاورزی در حوزه تحت پوشش است. هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۰/۴/۳ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۴۰۲۳۲،۹۰۰ مورخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۹ سازمان برنامه و بودجه و وزارت کشاورزی و عمران روستایی آیین‌نامه اجرایی قانون ایجاد مراکز خدمات کشاورزی، روستایی و عشایری را تصویب نمود. هدف از تشکیل این مراکز توسعه فعالیت‌های کشاورزی، روستایی و عشایری، عرضه خدمات فنی، اعتباری، زیربنایی، رفاهی، آموزشی، تحقیقی و ترویجی، تهیه و تجهیز و توزیع وسایل و لوازم و نهاده‌های کشاورزی و ارایه تسهیلات خدمات بازرگانی و سایر فعالیت‌های مرتبط با امور مذکور براساس نیازهای که از طریق شوراها اعلام می‌شود و با جلب همکاری و مشارکت مستمر مردم است. در سال ۱۳۸۲ نیز دستورالعمل ساماندهی مراکز دهستان توسط وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ گردید که در آن تأکید ویژه‌ای برای تجهیز و نگهداری پرسنل و همچنین سطح‌بندی این مراکز صورت گرفته بود.

تا قبل از ابلاغ نظام نوین ترویج بیش تر مراکز جهاد کشاورزی دهستان، فاقد امکانات و تجهیزات بودند. تعداد زیادی از مراکز نیز از نظر ابنیه وضعیت نامطلوبی داشتند. با توجه به شرایط خاص مراکز برای ارتباط با بهره‌برداران به عنوان اولین نقطه تماس و ضرورت ایجاد ارتباط منسجم بین تولیدکنندگان و مراکز تحقیقاتی، آموزشی و ترویجی برای ارائه خدمات فنی و تخصصی به تولیدکنندگان باید شرایط مساعدی در مراکز ایجاد شود. از طرفی انعکاس مسائل و مشکلات بهره‌برداران به مراجع تصمیم‌گیری و تحقیقاتی نیز ضرورت ساماندهی و تجهیز آن‌ها را چند برابر می‌کند. مراکز از یک سو به عنوان واحدهای اداری و از سوی دیگر به عنوان فضای آموزش باید بازسازی و تجهیز شوند.

ه) جایگاه و کارکردهای تحقیقات در نظام نوین ترویج

حصول توأمان پایداری، سودآوری و بهره‌وری در بخش کشاورزی، ثمره تلفیق و کاربست معقوله علم، فن و تجربه است. پرواضح است که فن‌آوری‌های مناسب، سهم مهمی در فرآیند تحقق چنین اهدافی دارا می‌باشند. در این بین، تحقیقات کشاورزی به لحاظ توسعه دانش و فن‌آوری‌های مناسب از جایگاه قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. اما علی‌رغم تجارب و تلاش‌های وافر هنوز ظرفیت و تعهد لازم برای ارائه دانش و نتایج یافته‌ها به ترویج و به تبع آن کشاورزان در حوزه تحقیقات کشاورزی سامان نیافته است. یعنی با وجود نوآوری‌ها و ابتکارات نهادی صورت گرفته در عرصه تحقیقات کشاورزی، معضلات و مسایل مزمن نظام‌های تحقیقات کشاورزی هنوز به قوت خود باقی است و بخش عمده‌ای از این امر به عدم نهادمندی و نظام‌مندی جریان‌های پویای پژوهش، فن‌آوری، نوآوری و انتشار و بهره‌برداری از آن برمی‌گردد. در نظام نوین ترویج تلاش گردید تا برنامه‌های تحقیقاتی، جهت‌گیری تقاضا محوری پیدا کنند. محققان در توانمندسازی عناصر شبکه ترویج و کشاورزان مشارکت نموده و با حضور در عرصه‌های تولیدی به عنوان محقق معین در تیم مساله‌یابی مشارکت فعال دارند.

در نظام نوین ترویج، تحقیقات به عنوان بخش تولیدکننده دانش و ارائه‌کننده یافته‌های تحقیقاتی یکی از مؤلفه‌های اصلی است. محققان به عنوان محقق معین و در شرایطی به عنوان محقق مدعو با نظام همکاری می‌کنند. در جلسات مراکز جهاد کشاورزی دهستان مشارکت نموده و در جهت حل مسائل پهنه‌های تولیدی با مروجان همکاری می‌نمایند.

ذی نفعان طرح نظام نوین ترویج

- عمده ترین ذی نفعان طرح نظام نوین ترویج با توجه به ابعاد طرح و رویکردهای کلی آن عبارتند از:
- ♦ بهره‌برداران و تولیدکنندگان حوزه‌های مختلف کشاورزی
- ♦ کارشناسان وزارت جهاد کشاورزی از سطوح دهستان تا ستاد وزارت
- ♦ محققان از سطوح ایستگاه‌های تحقیقاتی تا مؤسسات مادری
- ♦ کارشناسان بخش خصوصی (شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای، فنی و مهندسی کشاورزی، کلینیک‌های گیاهپزشکی، آزمایشگاه خاکشناسی و ...)
- ♦ تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان ادوات و نهاده‌ها
- ♦ سربازان سازندگی
- ♦ زنان و جوانان روستایی و عشایری

اهداف طرح

- ♦ انسجام و پیوستگی عملیاتی در فرآیند توسعه فن‌آوری‌های نوین در عرصه‌های تولیدی کشاورزی
- ♦ تلفیق مناسب منابع، امکانات و تسهیلات در چارچوب توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- ♦ حذف موازی‌کاری‌ها و پرکردن خلأهای عملکردی با ایجاد انسجام سازمانی
- ♦ افزایش اثربخشی فعالیت‌های بخش کشاورزی در عرصه‌های تولیدی از طریق انجام فعالیت‌های مشارکتی با همکاری تحقیقات، اجرا، ترویج و بهره‌بردار (سایت الگویی و کانون یادگیری)
- ♦ امکان دسترسی کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان به دانش فنی و تخصصی و یافته‌های تحقیقاتی با استقرار نظام مدیریت دانش
- ♦ افزایش قدرت پاسخگویی وزارت جهاد کشاورزی به تمامی کشاورزان از طریق پهنه‌بندی تولیدی برای هر یک از کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان و دادن مسئولیت پهنه به این کارشناسان
- ♦ ایجاد فضای مناسب کاری برای کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان از طریق ساماندهی و تجهیز مراکز

الزامات اجرایی طرح

طرح نظام نوین ترویج کشاورزی با ماهیتی ملی با به کارگیری تمامی عوامل اجرایی صفی و ستادی درصدد است تا در ارتقای تولید ملی و افزایش بهره‌وری سهم بسزایی ایفا نماید. اما اجرای طرح‌های کلان ملی نیازمند منابع انسانی کیفی، منابع مالی و زیرساخت‌ها به صورت هدفمند و به میزان قابل قبول است.

از دیگر سو ماهیت کلان این طرح، مستلزم همکاری نهادها و سازمان‌های مرتبط بوده و ضروری است تا همکاری و تعامل در سطوح ملی، استانی و شهرستانی بازتعریف گردد. همچنین به علت ماهیت بلندمدت این طرح، باید توجهات جدی صورت گیرد تا با تغییر دولت، مجلس، مسئولان و ... ادامه طرح با تهدید مواجه نگردد، بنابراین الزامات اجرایی طرح اعم از پشتیبانی همه جانبه از طرح، تخصیص اعتبارات متناسب با حجم فعالیت و ... لازم است مشخص و تعریف شود. از جمله مهم‌ترین الزامات اجرایی طرح، موارد ذیل برشمرده شده که در ادامه راه لازم است تا به برخی از این موارد توجه جدی‌تری گردد.

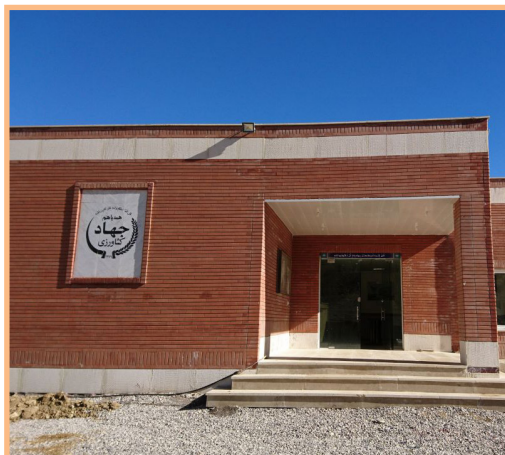
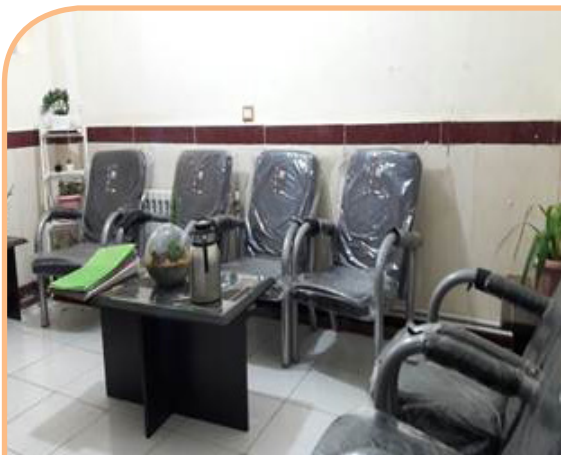
- ♦ پیگیری، پایش و نظارت عالی در سطوح ستادی وزارت از طریق تشکیل شورای سیاست‌گذاری ترویج
- ♦ تأمین منابع لازم برای عملیاتی نمودن طرح از طریق منابع ملی و استانی
- ♦ همکاری حداکثری بخش‌های اجرایی متناسب با بندهای آئین‌نامه نظام نوین ترویج
- ♦ همکاری روسای سازمان‌ها متناسب با بندهای آئین‌نامه نظام نوین ترویج
- ♦ توجیه بخش‌های غیردولتی در ارائه خدمات ترویجی به بهره‌برداران
- ♦ تدوین و اجرای سازوکار انگیزشی مناسب برای ماندگاری کارشناسان در مراکز جهاد کشاورزی دهستان
- ♦ همکاری و تعامل تمامی بخش‌های وزارت در نظام مدیریت دانش و اطلاعات و
- ♦ اولویت انجام فعالیت‌های عرصه‌ای با مشارکت بهره‌بردار و همه بخش‌های اجرایی، تحقیقاتی و ترویجی، با هدف ایجاد انسجام سازمانی لازم.

گزارش نظام نوین ترویج کشاورزی بر اساس ارکان طرح و وظایف آن

۲

۱- پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

۱-۱- گزارش اقدامات انجام شده در پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان در چارچوب نظام نوین ترویج کشاورزی (طی سال های ۹۶-۹۴)

در حال حاضر، بخش عمده‌ای از فعالیت‌های کشاورزی در حوزه عملکردی بیش از یک هزار و ۳۰۰ مرکز جهاد کشاورزی در سراسر کشور انجام می‌شود. مراکز جهاد کشاورزی به عنوان آخرین رده سازمانی در سطح دهستان، در برگیرنده کلیه تکالیف و مأموریت‌های وزارت متبوع در سطوح میدانی می‌باشند. پس از تصدی مهندس حجتی به عنوان سرکار دار وزارت جهاد کشاورزی، با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های ویژه، در راستای ارتقا بهره‌وری بخش و با هدف فراهم ساختن زمینه انتقال بهتر و مناسب‌تر دانش تولید شده به عرصه، اقدامات مهمی در قالب احیای فعالیت‌های مراکز جهاد کشاورزی به لحاظ سخت افزاری و نرم افزاری به عمل آمد.

همان طور که پیش‌تر اشاره گردید، مراکز جهاد کشاورزی را می‌توان کانون هدایت میدانی فرایندهای توسعه کشاورزی و اصلی‌ترین عنصر ساختاری شبکه ترویج کشاورزی قلمداد کرد. این مراکز به لحاظ استقرار در مناطق روستایی و دهستان‌های کشور در ارتباط مستقیم با بهره‌برداران کشاورزی بوده و دارای دو کارکرد اساسی می‌باشند. در کارکرد اول و در راستای پیاده‌سازی سیاست‌های کلان وزارت متبوع، با ارائه خدمات حمایتی توسعه کشاورزی، موجبات ارتقای توان اجرایی بهره‌برداران کشاورزی را فراهم می‌کنند و در کارکرد دوم و در راستای افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی، با ارائه خدمات ترویجی و آموزشی به عنوان محوری‌ترین فعالیت مورد انتظار از آن‌ها، زمینه توانمندی بهره‌برداران کشاورزی را با ارتقای سطح دانش، بینش و مهارت آنان فراهم می‌سازند.

به منظور تحقق وظایف و مأموریت‌های محوله به مراکز جهاد کشاورزی، این مراکز نیازمند بازسازی، تجهیز و پشتیبانی می‌باشند، که در این خصوص این مراکز با رویکرد ایجاد فضای اداری مطلوب برای پرسنل، ایجاد فضای آموزشی مناسب برای توانمندسازی بهره‌برداران و مروجان مسئول پهنه، مورد بازسازی و در راستای تامین امکانات و تجهیزات لازم برای انجام امور محوله و دسترسی بیش‌تر به بهره‌برداران، از طریق تامین وسیله نقلیه مناسب، جی‌پی‌اس، تبلت، لپ‌تاپ و... مورد تجهیز و پشتیبانی قرار می‌گیرند.

۴ ضرورت تجهیز و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

امروزه بخش عمده‌ای از بهره‌برداران کشاورزی که در نواحی روستایی زندگی می‌کنند درحوزه تولید و مدیریت واحدهای تولیدی خود با مسائل و مشکلات متنوعی مواجه هستند که وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولی اصلی توسعه کشاورزی باید پاسخگوی نیاز آنان به ویژه نیازهای دانشی، بینشی و مهارتی باشد. در این راستا استقرار حدود ۸۰۰۰ نفر از دانش‌آموختگان کشاورزی در مراکز جهاد کشاورزی دهستان پتانسیل جدیدی را برای پاسخگویی به این نیازها ایجاد نموده است. برقراری ارتباط منسجم، مستمر و هدفمند بین تولیدکنندگان و مراکز تحقیقاتی، آموزشی و ترویجی برای ارائه خدمات فنی و ترویجی به تولیدکنندگان و انعکاس مسائل و مشکلات آنها به مراجع تصمیم‌گیری و تحقیقاتی مبتنی بر انتقال آخرین یافته‌های تحقیقاتی و دانش فنی به بهره‌برداران بخش کشاورزی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. عملکرد مطلوب کارشناسان برای تحقق موارد فوق‌الذکر نیازمند وجود تجهیزات مناسب اداری، فنی و آموزشی - ترویجی است، بر این اساس برنامه‌ریزی و اقدام مناسب برای ساماندهی، پشتیبانی و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان یکی از اصولی‌ترین ارکان اجرایی طرح نظام نوین ترویج کشاورزی مورد تأکید قرار گرفت و دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی با محوریت حمایت، جمع‌آوری امکانات، تعمیر و بازسازی مراکز و استفاده از ظرفیت‌های ملی و استانی از سوی وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ گردید.

۴ اهداف مورد نظر در پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

۱. ایجاد فضای اداری مناسب برای کارشناسان شاغل در مراکز
۲. ایجاد فضای آموزشی مطلوب برای ارائه آموزش به بهره‌برداران و مروجان
۳. افزایش دسترسی مروجان به بهره‌برداران، از طریق توسعه ناوگان خودرویی مراکز
۴. توسعه زیرساخت‌های IT به منظور هوشمندسازی فعالیت مراکز
۵. انگیزش نیروی انسانی به منظور افزایش ماندگاری آنها در مراکز

◀ ملزومات مورد نیاز مراکز جهاد کشاورزی

ملزومات مورد نیاز مراکز جهاد کشاورزی شامل؛ خودرو صحرایی مناسب، رایانه، لپ تاپ، GPS، زیرساخت IT، دوربین عکاسی، ملزومات اداری، فضای آموزشی مناسب برای ارائه خدمات آموزشی و سایر موارد ضروری است. در این قسمت به تشریح هر یک از ملزومات اداری و بررسی وضعیت آنها پرداخته شده است.

۱. خودرو صحرایی

برای افزایش ضریب دسترسی مروجان مسئول پهنه به واحدهای تولیدی بهره‌برداران و همچنین بازدیدهای فنی محققان معین و کارشناسان متخصص موضوعی، لازم است مراکز به خودرو مناسب تجهیز شوند. علاوه بر لزوم وجود یک دستگاه خودرو در هر مرکز جهاد کشاورزی (بر مبنای استاندارد حداقلی تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی) در هر مرکز به ازای هر ۴ کارشناس، یک دستگاه خودرو صحرایی مناسب برای انجام بازدیدهای میدانی و نظارت بر پهنه‌های تولیدی مورد نیاز است. این در حالی است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی ۱۱۳۰ خودرو در مراکز موجود بوده که تا سال ۱۳۹۶، برخی از این خودروها نیز به دلیل فرسوده بودن از رده خارج شده‌اند و تا پایان سال مذکور ۱۰۵۱ دستگاه خودرو دولتی در مراکز جهاد کشاورزی باقی مانده بود. همچنین برخی از استان‌ها از طریق خودروهای استیجاری به ارائه خدمات به بهره‌برداران تحت پوشش مراکز جهاد کشاورزی مبادرت نموده‌اند.

۲. رایانه

به منظور افزایش ضریب دسترسی مروجان مسئول پهنه به دانش فنی و تخصصی و همچنین شبکه مدیریت دانش، نیاز است که رایانه مناسب در اختیار مروجان قرار گیرد. بر مبنای استاندارد حداقلی تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی در هر مرکز به ازای حداقل هر ۲ کارشناس، یک دستگاه رایانه مناسب برای ثبت اطلاعات و آمار و تحلیل وضعیت پهنه‌های تولیدی و ارائه گزارشات مربوطه مورد نیاز است. بررسی وضعیت مراکز جهاد کشاورزی از نظر تعداد رایانه موجود مؤید آن است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی

۲۵۳۷ رایانه در مراکز موجود بوده و با استفاده از اعتبارات ملی تا کنون ۲۹۵۳ دستگاه رایانه برای تجهیز ۱۳۴۴ مرکز جهاد کشاورزی در سطح کشور خریداری و ارسال شده است. همچنین برخی از استان‌ها از محل اعتبارات استانی و یا استفاده از رایانه‌های بلا استفاده در سطح استان، نسبت به تقویت مراکز از نظر رایانه اقداماتی را انجام داده‌اند.

۳. لپ تاپ

بر مبنای استاندارد تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی، به ازای هر مرکز یک دستگاه لپ تاپ برای جمع‌آوری و ثبت آمار و اطلاعات و به‌ویژه در سامانه جامع پهنه‌بندی و همچنین تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز است. بررسی وضعیت مراکز جهاد کشاورزی از نظر تعداد لپ تاپ موجود مؤید آن است که با توجه به تعداد ۱۳۴۴ مرکز، تعداد ۱۳۴۴ دستگاه لپ تاپ مورد نیاز است. این در حالی است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی ۲۴۴ دستگاه لپ تاپ در مراکز موجود بوده و با خریداری ۲۶۰ دستگاه دیگر (از محل اعتبارات استانی) تعداد لپ تاپ موجود در مراکز جهاد کشاورزی تا کنون به رقم ۵۰۴ دستگاه رسیده است. البته دلیل فرسوده و غیرقابل استفاده شدن برخی از لپ تاپ‌های موجود در مراکز، در حال حاضر ۳۳۱ دستگاه لپ تاپ قابل استفاده در مراکز موجود است که برای دستیابی به استاندارد لازم، حداقل تعداد ۱۰۱۳ دستگاه لپ تاپ دیگر مورد نیاز است.

۴. GPS

بر مبنای استاندارد تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی، به ازای هر مرکز یک دستگاه GPS برای محاسبه وسعت اراضی و پهنه‌های تولیدی برای ثبت در سامانه جامع پهنه‌بندی و مدیریت داده‌های کشاورزی مورد نیاز است. بررسی وضعیت مراکز جهاد کشاورزی از نظر تعداد GPS موجود مؤید آن است که با توجه به تعداد ۱۳۴۴ مرکز، تعداد ۱۳۴۴ دستگاه GPS مورد نیاز است. این در حالی است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی ۱۰۰۳ دستگاه GPS در مراکز موجود بوده و با استفاده از اعتبارات استانی تا کنون ۵۴۷ دستگاه دیگر برای تجهیز مراکز جهاد کشاورزی تهیه شده است.

۵. دوربین دیجیتال

بر مبنای استاندارد تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی به ازای هر مرکز، تعداد ۲ دستگاه دوربین دیجیتال برای ثبت تصاویر و مستندسازی فعالیت‌ها مورد نیاز است. بررسی آمار دوربین دیجیتال موجود در مراکز جهاد کشاورزی مؤید آن است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی ۹۵۲ دستگاه دوربین دیجیتال در مراکز موجود بوده و با استفاده از اعتبارات استانی تا کنون ۴۴۷ دستگاه دیگر برای تجهیز مراکز جهاد کشاورزی تهیه شده است که در حال حاضر تعداد ۱۰۹۵ دستگاه دوربین دیجیتال در مراکز موجود است.

۶. تبلت

به طور کلی، دستگاه تبلت در استانداردهای ابلاغی برای تجهیز مراکز جهاد کشاورزی در اولویت قرار نداشته است ولی در صورتی که به ازای هر کارشناس شاغل در مرکز جهاد کشاورزی دهستان یک دستگاه تبلت تأمین شود، ثبت گزارش و اطلاعات بخش کشاورزی، جمع‌آوری داده‌ها، بهره‌گیری از اپلیکیشن‌های مرتبط با بخش کشاورزی در جهت رفع مشکلات بهره‌برداران و همچنین ورود اطلاعات بهره‌برداران در سامانه جامع پهنه بندی و مدیریت داده‌های کشاورزی در هنگام حضور مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی در عرصه با سرعت بیش‌تری انجام می‌شود تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی تقریباً هیچ تبلتی در مراکز موجود نبود ولی با شروع طرح و با استفاده از اعتبارات استانی تا کنون ۱۶۴۵ دستگاه تبلت برای کارشناسان شاغل در مراکز جهاد کشاورزی خریداری شده است.

۷. ملزومات اداری (میز و صندلی کارشناسی)

بر مبنای استاندارد تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی به ازای هر کارشناس، یک سری میزکار و صندلی و لوازم اداری برای استقرار و انجام امور و فعالیت‌های مرتبط با پهنه خود در زمان حضور در مرکز، مورد نیاز است. بررسی وضعیت مراکز جهاد کشاورزی از نظر تعداد ست اداری موجود مؤید آن است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی تقریباً به اندازه کافی امکانات اداری برای استقرار مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی در هنگام حضور در مراکز موجود نبود و عمده‌تاً استان‌ها از طریق جابجایی اموال در سطح استان و شهرستان‌ها

نسبت به تامین امکانات اقدام می نمودند. اما با شروع طرح و با استفاده از اعتبارات استانی تا کنون ۴۹۹۵ دست ست اداری برای استقرار کارشناسان شاغل در مراکز جهاد کشاورزی خریداری شده است.

۸. ویدئو پروژکتور

در صورتی که به ازای هر مرکز جهاد کشاورزی دهستان یک دستگاه ویدئو پروژکتور تامین شود، انتقال دانش به بهره‌برداران بخش کشاورزی، ارائه گزارشات و اطلاعات پهنه‌های توسط مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی، با کیفیت بهتری انجام می شود. بررسی وضعیت مراکز جهاد کشاورزی از نظر تعداد ویدئو پروژکتور موجود مؤید آن است که با توجه به تعداد ۱۳۴۴ مرکز جهاد کشاورزی، تعداد ۱۳۴۴ دستگاه ویدئو پروژکتور مورد نیاز است. این در حالی است که تا قبل از اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی، تعداد ۵۲۲ دستگاه ویدئو پروژکتور در مراکز موجود بود ولی با شروع طرح و با استفاده از اعتبارات استانی تا کنون ۳۲۵ دستگاه ویدئو پروژکتور دیگر نیز برای تجهیز مراکز جهاد کشاورزی خریداری شده است.

۹. سایر تجهیزات اداری و آموزشی

بررسی وضعیت استان‌ها از نظر سایر تجهیزات اداری و آموزشی مشتمل بر پرده نمایش، تلویزیون، نمابر، پرینتر، دستگاه کپی، تابلو اطلاعات ترویجی و آرشیو رسانه‌های ترویجی بیانگر آن است که در ابتدای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی ۳۰۴۹ مورد تجهیزات گزارش شده بود در حالی که با گذشت ۳ سال از اجرای طرح مذکور، این تعداد به ۱۱۱۸۸ مورد ارتقا یافته است و به عبارتی می توان گفت تعداد ۸۱۳۹ مورد اقلام جدید برای مراکز جهاد کشاورزی دهستان خریداری شده که تمام این اقلام از محل اعتبارات استانی تامین شده است.

◀ دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

پیرو ابلاغ آئین‌نامه نظام نوین ترویج کشاورزی (طی نامه شماره ۰۲۰/۱۷۸۳۹ مورخ ۹۴/۶/۱۱) و به منظور اجرای مناسب و مطلوب مأموریت‌ها و وظایف محوله در جهت سیاست‌های کلان وزارت متبوع و لزوم واگذاری وظایف

تصدی گری به بخش غیردولتی و نظارت بر حسن اجرای آن «دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی» به شرح ذیل ابلاغ شد:

شماره: ۵۲۰۳۲۹-۳
تاریخ: ۱۱/۱۱/۹۴
بیت:

جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

رؤسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها

سلام علیکم

با عنایت به ضرورت توجه ویژه به مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان مهم‌ترین سطح تشکیلاتی وزارت متبوع در تعامل با بهره‌برداران و تولیدکنندگان بخش و متعاقب اجرای آزمایشی آن در استان‌هایی که طرح نظام نوین ترویج کشاورزی بصورت پایلوت به اجرا درآمده (موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۱۷۸۴۹ مورخ ۹۴/۶/۱۱) به پیوست دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

محمود حجتی
وزیر جهاد کشاورزی

رونوشت:

- جناب آقای بخشنده معاون محترم برنامه‌ریزی و اقتصادی برای اطلاع و پیگیری لازم برای تأمین اعتبارات مربوطه
- جناب آقای جوادی معاون محترم توسعه مدیریت و منابع انسانی برای اطلاع و همکاری لازم
- جناب آقای زند معاون محترم وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی بازگشت به نامه شماره ۴۴۳۹۰/۲۰۰ مورخ ۹۴/۹/۸ برای اطلاع و پیگیری
- جناب آقای عمادی مشاور محترم وزیر برای اطلاع
- رؤسای محترم سازمان‌های تابعه برای اطلاع و همکاری لازم
- مدیران کل محترم دفاتر مستقل ستادی برای اطلاع و همکاری لازم

ابلاغیه
دستورالعمل
پشتیبانی و
ساماندهی مراکز

◀ تشکیل ستاد پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

با توجه به لزوم توجه ویژه به مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان مهم ترین سطح تشکیلاتی وزارت متبوع در تعامل با بهره برداران و تولیدکنندگان بخش کشاورزی و در اجرای دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان‌ها (موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۳۳۹۰۳ مورخ ۹۴/۱۱/۱۱)، با ابلاغیه مورخه ۹۵/۲/۴ وزیر محترم جهاد کشاورزی، ستاد پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی به ریاست معاون توسعه مدیریت و منابع و دبیری سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تشکیل گردید که آخرین ترکیب اعضاء منصوب شده ستاد به شرح ذیل می‌باشند:

۱. مهندس محمدرضا طلایی معاون توسعه مدیریت و منابع (رئیس ستاد)
۲. دکتر کاظم خاوازی معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (دبیر ستاد)
۳. دکتر عبدالمهدی بخشنده معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی (عضو)
۴. مهندس محمود فتاح الجنان مشاور وزیر و مدیرکل هماهنگی امور استان‌ها (عضو)
۵. دکتر علی اکبر مؤیدی معاون سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (عضو)
۶. دکتر حسین جعفری رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان (عضو)
۷. مهندس علی درجانی رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان گیلان (عضو)
۸. مهندس ابوالقاسم ورداسبی رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری (عضو)
۹. مهندس علی خبیری مدیرکل دفتر ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی و شبکه ترویج سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (عضو)

◀ کارگروه‌های تخصصی ستاد پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی

با تشکیل اولین جلسه ستاد ملی و بحث و بررسی پیرامون برنامه‌ریزی و هماهنگی در نحوه پیگیری امور مربوط به پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی و چگونگی تسریع روند اجرایی دستورالعمل مربوطه، تصمیم بر آن شد تا ۳ کارگروه تخصصی تشکیل و مسئولیت اجرای برنامه‌ها را بر عهده داشته باشند.

جدول (۱): عناوین و وظایف کارگروه‌های تخصصی ستاد ملی پشتیبانی و ساماندهی جهاد کشاورزی

وظایف	نام کارگروه تخصصی
تحلیل وضع موجود، ارائه پیشنهاد‌های عملیاتی برای ارتقا توانمندسازی علمی کارشناسان ذی‌ربط و ارائه سایر برنامه‌های مرتبط به ستاد ملی	توانمندسازی علمی نیروی انسانی شاغل در مراکز جهاد کشاورزی
تحلیل وضع موجود، ارائه پیشنهاد‌های عملیاتی برای تامین اعتبارات و ساماندهی تجهیزات و زیر ساخت‌های مراکز و ارائه سایر برنامه‌های مرتبط به ستاد ملی	بودجه و ساماندهی تجهیزات و زیرساخت‌های مراکز جهاد کشاورزی
تحلیل وضع موجود، ارائه پیشنهاد‌های عملیاتی برای بازمهندسی ساختار فیزیکی، محل استقرار، اخذ مجوزهای لازم، ارتقا تشکیلات و انگیزه نیروی انسانی شاغل در مراکز و ارائه سایر برنامه‌های مرتبط به ستاد ملی	آمایش مراکز جهاد کشاورزی، نیروی انسانی و مباحث انگیزشی پرسنل شاغل مراکز

۱-۲- گزارش اقدامات انجام شده در پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی دهستان و بکارگیری عوامل پهنه در چارچوب نظام نوین ترویج کشاورزی در سال ۱۳۹۷

تعمیر و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی در سال ۱۳۹۷ مشتمل بر تجهیز ناوگان خودرویی و تعمیر و نوسازی است. در این قسمت به تشریح هر یک از اقدامات صورت گرفته پرداخته شده است.

◀ خودرو صحرایی

برای افزایش ضریب دسترسی مروجان مسئول پهنه به واحدهای تولیدی بهره‌برداران و همچنین بازدیدهای فنی محققان معین و کارشناسان متخصص موضوعی، لازم است مراکز به خودرو مناسب تجهیز شوند. علاوه بر لزوم وجود یک دستگاه خودرو در هر مرکز جهاد کشاورزی (بر مبنای استاندارد پایه و حداقلی تعریف شده در دستورالعمل پشتیبانی و ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی) در هر مرکز به ازای هر ۴ کارشناس، یک دستگاه خودرو صحرایی مناسب برای انجام بازدیدهای میدانی و نظارت بر پهنه‌های تولیدی مورد نیاز است. در سال ۱۳۹۷ با هدف تجهیز ناوگان خودرویی مراکز جهاد کشاورزی دهستان از محل اعتبارات ملی تعداد ۱۶۲ دستگاه خودرو صحرایی مناسب برای مراکز جهاد کشاورزی دهستان خریداری و برای استان ها ارسال گردید (جدول ۱).

جدول (۲): وضعیت توزیع خودرو خریداری شده در سال ۱۳۹۷ برای تجهیز ناوگان خودرویی
مراکز جهاد کشاورزی دهستان (واحد: دستگاه)

ردیف	نام استان	عملیات تجهیز (خودرو دستگاه)	ردیف	نام استان	عملیات تجهیز (خودرو دستگاه)
۱	آذربایجان شرقی	۶	۱۴	خوزستان	۹
۲	آذربایجان غربی	۶	۱۵	زنجان	۴
۳	اردبیل	۵	۱۶	سمنان	۳
۴	اصفهان	۵	۱۷	سیستان و بلوچستان	۶
۵	البرز	۲	۱۸	فارس	۹
۶	ایلام	۴	۱۹	قزوین	۴
۷	بوشهر	۳	۲۰	قم	۲
۸	تهران	۴	۲۱	کردستان	۵
۹	جنوب کرمان	۳	۲۲	کرمان	۵
۱۰	چهار محال و بختیاری	۴	۲۳	کرمانشاه	۷
۱۱	خراسان جنوبی	۴	۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۴
۱۲	خراسان رضوی	۶	۲۵	گلستان	۵
۱۳	خراسان شمالی	۴	۲۶	گیلان	۹

ادامه جدول (۲): وضعیت توزیع خودرو خریداری شده در سال ۱۳۹۷ برای تجهیز ناوگان خودرویی مراکز جهاد کشاورزی دهستان (واحد: دستگاه)

ردیف	نام استان	عملیات تجهیز (خودرو دستگاه)	ردیف	نام استان	عملیات تجهیز (خودرو دستگاه)
۲۷	لرستان	۶	۳۰	هرمزگان	۳
۲۸	مازندران	۷	۳۱	همدان	۵
۲۹	مرکزی	۴	۳۲	یزد	۴
جمع کل			۱۶۲		

۴ تعمیر و نوسازی

در راستای تعمیر و نوسازی مراکز جهاد کشاورزی دهستان و در جهت دستیابی به اهداف طرح نظام نوین ترویج کشاورزی علاوه بر تجهیز، در سال ۱۳۹۷ از محل اعتبارات ملی در سطح ۲۳ مرکز جهاد کشاورزی عملیات تعمیر و نوسازی هم در دستور کار قرار گرفت. این عملیات شامل نوسازی فضاهای داخلی مشتمل بر اطاق کارشناسان و رئیس مرکز، راهرو، نمازخانه، آبدارخانه، سرویس بهداشتی و... است (جدول ۳).

جدول (۳): وضعیت تعمیر و نوسازی مراکز جهاد کشاورزی دهستان ((واحد: تعداد مرکز)

ردیف	نام استان	عملیات تعمیر و نوسازی (تعداد مرکز)
۱۱	کرمان	۱
۱۲	کرمانشاه	۲
۱۳	کهگیلویه و بویراحمد	۱
۱۴	گیلان	۱
۱۵	مازندران	۱
۱۶	مرکزی	۲
۱۷	هرمزگان	۱
۱۸	همدان	۱
جمع کل		۲۳

ردیف	نام استان	عملیات تعمیر و نوسازی (تعداد مرکز)
۱	آذربایجان غربی	۲
۲	ایلام	۱
۳	بوشهر	۱
۴	جنوب کرمان	۲
۵	چهار محال و بختیاری	۱
۶	خراسان رضوی	۱
۷	خوزستان	۱
۸	سیستان و بلوچستان	۲
۹	قزوین	۱
۱۰	کردستان	۱

◀ توانمندسازی اعضا شرکت های خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی

با توجه به گستردگی عرصه های تولیدی در کشور و همچنین محدود بودن امکانات بخش دولتی از نظر نیروی انسانی، ضروری است که از بخش غیردولتی برای ارائه خدمات ترویجی گسترده تر بهره گیری نمود. حضور رو به رشد سازمان ها و نهادهای غیردولتی در دوره حاضر، در سطوح مختلف اقتصادی اعم از سطوح کسب و کار تا تصمیم گیری های محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی یکی از مهم ترین ویژگی های این بخش است. به تناسب تغییر شکل دولت ها، به تدریج بسیاری از نقش های دولتی دیروز به سازمان های غیردولتی امروز واگذار شده که این روند خود به شاخص توسعه جامعه مدنی نیز تبدیل شده است. به بیان دیگر، میزان توسعه یافتگی جامعه مدنی که براساس گسترش سازمان های غیردولتی تعریف می شود، شاخصی از توسعه یافتگی کل جامعه تلقی می شود. در نظام نوین ترویج کشاورزی بهره گیری از ظرفیت بخش های غیردولتی برای افزایش ضریب پوشش فعالیت های ترویجی و همچنین حرکت در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی و ترویج تکثرگرا پیش بینی شده است. در این خصوص توجه به تنوع بخش های غیردولتی و ضرورت انسجام و هماهنگی در اجرای فعالیت ها بسیار حائز اهمیت است. به بیانی باید بتوان با تشریح وظایف هر یک از بخش های غیردولتی و تبیین انتظارات از آن ها توان همه را در جهت دستیابی به هدف افزایش ضریب پوشش فعالیت های ترویجی و ارائه خدمات فنی و تخصصی مطلوب به تولیدکنندگان بسیج نمود. در این راستا توانمندسازی اعضا شرکت های خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی از اولویت های موردنظر برای انسجام بیش تر در اجرای مأموریت های محوله است. در سال ۱۳۹۷ از محل اعتبارات استانی ۲۹۱۴ نفر روز تحت آموزش قرار گرفته اند (جدول ۴).

جدول (۴): توانمندسازی اعضا و ارکان شرکت های خدمات، مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی در سال ۱۳۹۷ از محل اعتبارات استانی

ردیف	نام استان	توانمندسازی اعضا و ارکان شرکت های خدمات، مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی (نفرروز)
۱	آذربایجان شرقی	۲۰
۲	آذربایجان غربی	۹۶۰
۳	اصفهان	۷۶۷
۴	البرز	۲۰
۵	جنوب کرمان	۱۵۴
۶	خراسان جنوبی	۱۲۰
۷	خراسان رضوی	۸۷
۸	خراسان شمالی	۹۰
۹	خوزستان	۲۰۰
۱۰	سمنان	۱۲۰
۱۱	قزوین	۴۰
۱۲	کرمان	۷۰
۱۳	گلستان	۱۲۰
۱۴	هرمزگان	۷۸
۱۵	یزد	۶۸
جمع کل		۲۹۱۴

◀ توانمندسازی مددکاران ترویجی

ترویج کشاورزی به عنوان یک نظام، رهیافت‌های گوناگونی را در طول دهه‌های گذشته تجربه کرده است. یافته‌های حاصل از این تجربیات حاکی از آن است که در رهیافت‌های جدید باید به برقراری ارتباط دوسویه و جلب مشارکت مردمی در برنامه‌های ترویج کشاورزی اهمیت بیش تری داده شود و فعالیت‌های ترویجی زمینه ساز یادگیری متقابل مروج - کشاورز باشند. از این رو مددکاران ترویجی در ترویج بسیار مورد توجه هستند و ترویج می‌کوشد تا از طریق فعالیت‌های آموزشی و پرورشی، تعداد آنان را به عنوان رهبران فنی محلی افزایش دهد. زیرا، به هنگامی که این خبرگان، آموزش می‌یابند، در واقع هر کدام از آنها در هر یک از زمینه‌های مهارتی به‌خصوص، یک «مروج روستایی» تلقی می‌شوند. وجود این افراد باعث افزایش تعداد عوامل ترویج و تکثیر فعالیت‌های آموزشی در سطح روستا می‌شود. مددکاران ترویجی، به جهت موقعیت بالقوه خود، و به جهت نقشی که در اجرای برنامه‌های آموزش و ترویج می‌توانند دارا باشند، همواره به عنوان دستیاران محلی، از ارکان فعال در نظام تشکیلاتی ترویج تلقی می‌گردند. دستیاران محلی ترویج به عنوان مددکاران ترویج، نیروهای معین روستایی و یا دیگر عواملی که با عنوان‌های دیگر و به طور داوطلبانه در فعالیت‌های آزمایشی، نمایشی و آموزشی همکار ترویج هستند، جملگی در نقش رهبران فنی محلی آموزش یافته‌ای هستند که وجود آنان در جریان توسعه کشاورزی لازم، مؤثر و مفید است.

در کشورهای مختلف جهان از نیروهای داوطلب مردمی و رهبران محلی در ترویج روستایی و کشاورزی با عنوان‌هایی چون «کشاورزان رابط»، «افراد روشنگر»، «کشاورزان ماهر» و... در جهت کمک به اشاعه نوآوری‌ها و همکاری و همیاری با نیروهای دولتی در برنامه‌های آموزشی و ترویجی استفاده شده است.

مددکاران ترویج کشاورزی در واقع همان رهبران فنی محلی، خبرگان روستایی و یا کشاورزانی هستند که از نظر موقعیت اجتماعی و فرهنگی و مهارت‌های حرفه‌ای و فنی در وضعیت بهتری از سایر بهره‌برداران قرار داشته و از عملکرد و تولید بالاتری نسبت به دیگر کشاورزان برخوردار می‌باشند.

در واقع مددکاران ترویجی بازوان و همیاران ترویج در بخش اجرا هستند و به عنوان رابط مروجین و کارشناسان دولتی و جامعه محلی عمل می‌نمایند. این گروه از عوامل ترویج در توسعه کشاورزی نقش مؤثر و بسزایی دارند. مددکاران می‌توانند دستیاران و همیاران با ارزشی برای مروجین کشاورزی و سازمان‌های ترویجی در زمینه‌های مختلف باشند. آنها قادرند در غیاب و کمبود مروجین کشاورزی، مسئولیت برخی از فعالیت‌ها را متقبل شوند. انجام کارهای ترویجی با همراهی نیروهای محلی، پیوندی را بین کشاورزان محلی و مأمور ترویج ایجاد می‌کند و اطمینان کشاورزان را نسبت به خدمات ترویجی جلب کرده، به عبارتی خلاء موجود بین مروجان دولتی و کشاورزان را پر می‌کنند.

جایگاه مددکاران ترویجی در نظام نوین ترویج کشاورزی

نظام نوین ترویج کشاورزی، مجموعه‌ای از ساز و کارهای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، اجرایی و نظارتی است که با هدف ارتقا و توسعه دانش و روزآمد نمودن مهارت‌های شغلی و ارتقای بهره‌وری در تولید و خدمات بخش کشاورزی، طراحی و مدیریت می‌شود، با این رویکرد امور حاکمیتی شامل: سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت با وزارت جهاد کشاورزی و سازمان‌های وابسته و تابعه و فعالیت‌های قابل واگذاری توسط بخش‌های غیردولتی انجام خواهد شد.

براین اساس می‌توان بهره‌گیری از ظرفیت ساختاری مراکز جهاد کشاورزی، بکارگیری ظرفیت‌های بخش غیردولتی در انجام امور اجرایی و عملیاتی ترویج، استقرار نظام مدیریت دانش، پهنه‌بندی عرصه‌های تولیدی برای استقرار کارشناسان به منظور توانمندسازی منابع انسانی بخش کشاورزی و افزایش کارایی و اثربخشی آنان در عرصه‌های تولیدی، با رویکرد مساله‌یابی و مبادله دانش و اطلاعات بین مراکز تولید کننده دانش و بهره‌برداران و دیگر ذی‌نفعان بخش کشاورز براساس نیازهای عرصه و با بهره‌گیری از رویکرد ترویج کثرت‌گرا را به عنوان مأموریت و هدف اصلی نظام نوین ترویج کشاورزی تعریف نمود.

با عنایت به اینکه استفاده از نیروهای مردمی و مشارکت آنها در انتقال دانش فنی و ارتقا مهارت‌های خویش، اداره امور، واگذاری برخی فعالیت‌های از دستگاه‌های اداری به بخش خصوصی و غیردولتی از اصول حاکم بر برنامه‌های توسعه اجتماعی - اقتصادی کشور در چند دهه اخیر بوده است و با بذل توجه ویژه به وضعیت منحصر به فرد بخش کشاورزی به لحاظ پراکندگی مناطق روستایی، وجود اقلیم‌های متفاوت و تنوع در محصولات کشاورزی ایجاب می‌کند که به منظور استقرار شبکه ترویج در مناطق روستایی و گسترش آن تا اقصی نقاط کشور، از نیروهای داوطلب بومی و پیشرو و برخاسته از جامعه روستایی در بخش کشاورزی استفاده شود تا از این طریق زمینه جریان دوسویه بودن اطلاعات و ایجاد ارتباط میان کارگزاران و جامعه تولید کننده و بهره‌برداران در یک شبکه نظام مند فراهم شود. یکی از عناصر این شبکه نظام مند مددکاران ترویجی است.

با توجه به گستره فعالیت‌های کشاورزی و خیل کثیر بهره‌برداران در بخش کشاورزی تحت پوشش قرارداد تمامی تولیدکنندگان و بهره‌برداران بخش کشاورزی از گذشته تا کنون به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های

نظام‌های ترویجی مطرح بوده است. این موضوع مورد توجه قرار گرفته و مبتنی بر آن، پیش‌بینی‌های لازم برای بهره‌گیری از نیروهای داوطلب مردمی در فعالیتهای آموزشی - ترویجی برای مهیا ساختن زمینه استفاده بهینه از توانایی‌های آنان و ارائه خدمات آموزشی و حمایتی بهتر در نظام نوین ترویج کشاورزی صورت گرفته است. در این راستا مددکاران ترویجی با راه‌اندازی سایت‌های الگویی در واحدهای تولیدی خود زمینه یادگیری را برای سایر بهره‌برداران فراهم می‌آورند. از دیگر سو با توجه به این که هریک از مروجان مسئول پهنه به طور متوسط با ۵۰۰ الی ۶۰۰ بهره‌بردار بخش کشاورزی در ارتباط است و با در نظر گرفتن محدودیت‌های موجود برای حضور مداوم این کارشناسان در عرصه‌های تولیدی، به منظور جبران خلاء مروجین استفاده از پتانسیل و ظرفیت مددکاران ترویجی در برقراری ارتباط هرچه بیش‌تر و مؤثرتر با سایر بهره‌برداران به دلیل دارا بودن ویژگی‌های مورد تابید در بین جامعه روستایی نیز در نظام نوین ترویج کشاورزی مد نظر قرار گرفته است.

با توجه به موضوعات مطرح شده توانمندسازی مددکاران ترویجی از اولویت های اصلی ترویج است تا از این طریق موجبات ارتقا دانش فنی سایر بهره برداران بخش کشاورزی فراهم آید. در سال ۱۳۹۷ از محل اعتبارات ملی تعداد ۱۱۵۰۰ نفر روز از مددکاران ترویجی تحت آموزش های فنی قرار گرفته اند (جدول ۵).

جدول ۵: توانمندسازی مددکاران ترویجی در سال ۱۳۹۷ از محل اعتبارات ملی

ردیف	نام استان	توانمندسازی مددکاران ترویجی (نفر روز)	ردیف	نام استان	توانمندسازی مددکاران ترویجی (نفر روز)
۱	آذربایجان شرقی	۵۰۰	۱۱	خراسان جنوبی	۴۴۰
۲	آذربایجان غربی	۴۰۰	۱۲	خراسان رضوی	۵۰۰
۳	اردبیل	۳۱۱	۱۳	خراسان شمالی	۳۵۰
۴	اصفهان	۲۶۱۷	۱۴	خوزستان	۲۰۰
۵	البرز	۴۰	۱۵	زنجان	۲۸۰
۶	ایلام	۱۴۰	۱۶	سمنان	۲۰۰
۷	بوشهر	۸۰	۱۷	سیستان و بلوچستان	۱۵۰
۸	تهران	۲۰۰	۱۸	فارس	۳۰۰
۹	جنوب کرمان	۳۵۲	۱۹	قزوین	۲۴۰
۱۰	چهارمحال و بختیاری	۱۴۰	۲۰	قم	۶۰

ادامه جدول (۵): توانمندسازی مددکاران ترویجی در سال ۱۳۹۷ از محل اعتبارات ملی

ردیف	نام استان	توانمندسازی مددکاران ترویجی (نفرروز)	ردیف	نام استان	توانمندسازی مددکاران ترویجی (نفرروز)
۲۱	کردستان	۳۰۰	۲۷	لرستان	۳۰۰
۲۲	کرمان	۳۴۰	۲۸	مازندران	۵۰۰
۲۳	کرمانشاه	۵۰۰	۲۹	مرکزی	۳۰۰
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۲۳۰	۳۰	هرمزگان	۴۳۰
۲۵	گلستان	۲۵۰	۳۱	همدان	۴۰۰
۲۶	گیلان	۳۵۰	۳۲	یزد	۱۰۰
جمع کل			۱۱۵۰۰		

۲- استقرار مدیریت دانش

۲-۱- گزارش استقرار نظام مدیریت دانش طی سال های ۹۶-۱۳۹۴

دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی عهده دار وظایف حاکمیتی در بخش تولید و بهره گیری از رسانه های ترویجی و فن آوری های مبتنی بر IT و ICT در حوزه مدیریت دانش در بخش کشاورزی است. در این راستا و بر اساس وظایف محوله فعالیت های عمده دفتر بر پایه تقویت توان دانشی و علمی بهره برداران با بهره گیری از رسانه ملی، تکمیل و سامان دهی زنجیره تولید و انتقال دانش، تسریع و تسهیل جریان دانش از طریق راه اندازی سامانه های دانشی استوار است.

◀ نهضت تولید محتوا

مدیریت دانش کشاورزی فرایند کشف، کسب، توسعه و ایجاد، تسهیم، نگهداری، ارزیابی و به کارگیری دانش مناسب در زمان مناسب توسط فرد مناسب در بخش کشاورزی است. موارد مطرح شده از طریق ایجاد پیوند بین منابع انسانی، فن آوری اطلاعات و ارتباطات و ایجاد ساختاری مناسب برای دستیابی به اهداف بخش کشاورزی صورت می پذیرد. نظام مدیریت دانش، رهیافت نوینی است که از تفکر نظام ملی اطلاع رسانی منتج شده و آخرین دستاورد بشری در حوزه معماری جامعه دانش مدار است. هم اکنون مدیریت دانش، با توجه به احساس نیاز بخش کشاورزی و حجم انبوه دانش تولید شده در مؤسسات و مراکز تحقیقاتی بخش، یک ضرورت جدی در وزارت جهاد کشاورزی محسوب می شود. از طرفی همه ساله تعداد زیادی مقاله در نشریات معتبر علمی جهان، کتاب در انتشارات دانشگاهی جهان، رساله های کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه کشاورزی تولید می شوند. این منابع قابلیت استفاده در بخش کشاورزی را دارند که استقرار شبکه مدیریت دانش می تواند در این خصوص راهگشا باشد. عملیاتی کردن نظام مدیریت دانش و اطلاعات در بخش کشاورزی و منابع طبیعی به منظور دسترسی ذی نفعان به دانش فنی و یافته های تحقیقاتی بر اساس موضوع بند «ج» ماده ۲۲ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی یکی از مباحث اصلی نظام نوین ترویج است. با استقرار این نظام تمامی کارشناسان بخش کشاورزی، محققان و حتی کشاورزان توان دسترسی به دانش بخش کشاورزی و سایر اطلاعات مورد نیاز را خواهند داشت. با ابلاغ نظام نوین ترویج و طرح موضوع مدیریت دانش به عنوان یکی از اصول آن، کارگروه خاصی وظیفه پیگیری این امر را بر عهده گرفت. در کارگروه تلاش شد تا از نظرات متخصصان

حوزه مدیریت دانش بهره‌گیری شود تا بتوان متناسب با فرایند استقرار مدیریت دانش فعالیت‌ها را دنبال نمود. ابتدا، این کارگروه به شناسایی وضعیت موجود منابع اطلاعاتی، انسانی، تجهیزات و امکانات پرداخته و در ادامه نسبت به اولویت‌سنجی موضوعی/محصولی برای تولید محتوی علمی ترویجی اقدام نمود. بر اساس پیشنهادات دریافتی از معاونت‌های تخصصی، بازدید از مراکز جهاد کشاورزی استان‌های پابلوت و ارتباط مستقیم با کشاورزان و بهره‌برداران مجموعه‌ای از اولویت‌ها تهیه شد و برنامه‌ریزی به‌منظور برطرف نمودن نیازهای یاد شده صورت گرفت.

پس از اجرای طرح نظام نوین، معاونت ترویج با محوریت دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی برنامه‌ریزی منسجمی در این راستا داشته و اقدام نموده است. به‌طور مثال، در راستای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت محتوایی و فنی تولید و پخش برنامه‌های تلویزیونی شبکه‌های ملی و استانی و استفاده حداکثری از رسانه ملی، از ابتدای سال ۱۳۹۶ تاکنون در مجموع حدود ۴۱۸ عنوان برنامه در شبکه‌های یک و آموزش سیما تولید و پخش شده است؛ بیش از ۱۰۰ رسانه نوشتاری و ۳ اپلیکیشن با همکاری مؤسسات تحقیقاتی ستادی و مراکز تحقیقات استانی و مدیریت‌های هماهنگی ترویج استانی تولید شده است. در زمینه سامانه‌های دانشی، به‌منظور تسریع و تسهیل جریان دانش در انتقال یافته‌های تحقیقاتی به بهره‌برداران بخش کشاورزی و کارشناسان و مروجان مسئول پهنه، نزدیک به ۲۰ دوره آموزشی تحت وب (وبینار) برگزار شده است.

همچنین، تالار ترویج دانش و فنون کشاورزی در سال ۹۴ راه‌اندازی و به شکل فزاینده‌ای مورد توجه ذی‌نفعان بخش کشاورزی قرار گرفت. این سامانه بزرگ‌ترین منبع دریافت آثار رسانه‌ای ترویجی بخش کشاورزی تلقی می‌شود. سیاست سازمان و معاونت ترویج، توسعه کمی و کیفی این سامانه بوده است؛ به‌طوری‌که تا سال ۹۶ در حدود ۳۵۰۰ اثر ترویجی نوشتاری، ۳۸۹ رسانه الکترونیک و ۱۷ نرم‌افزار با تأکید بر اپلیکیشن‌های کشاورزی در آن بارگذاری شده است. همچنین، سامانه مدیریت دانش به‌منظور توسعه فعالیت‌های حوزه مدیریت دانش به‌شکل تعاملی با مخاطبان، کارشناسان، محققان، مروجان مسئول پهنه، مسئولان ستادی و صف در حال طراحی و اجراست. تولید و انتشار بسته‌های پیامک ترویجی نیز جزء دیگر اقدامات در بخش سامانه‌های دانشی به‌شمار می‌رود که طی سه سال ۹۴ تا ۱۴۴۰ بسته منشتر شده است. البته به این اقدامات، بایستی فعالیت‌های استان‌ها در زمینه تولید رسانه‌های نوشتاری و دیداری و شنیداری را نیز اضافه شود.

۲-۲- گزارش استقرار نظام مدیریت دانش در سال ۱۳۹۷

◀ برنامه های رسانه ملی (برنامه های رادیویی و تلویزیونی)

با توجه به اهمیت برنامه های رادیویی و تلویزیونی به عنوان یکی از ابزارهای مهم انتشار دانش در بین بهره برداران در سال ۹۷ علی رغم کمبود بودجه، در سطح ملی و استانی برنامه های رادیویی یا تلویزیونی و یا هردو را تولید و پخش شده است. لازم به ذکر است تولید در حوزه ی تلویزیون با دو رویکرد انجام می شود. پخش از شبکه استانی و همزمان به عنوان فیلم مستند آموزشی - ترویجی که در مراکز جهاد کشاورزی و در اختیار بهره برداران قرار می گیرد. در راستای سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت محتوایی و فنی تولید و پخش برنامه های تلویزیونی شبکه های ملی و استانی و استفاده حداکثری از رسانه ملی در سال ۱۳۹۷ در مجموع ۳۰۰۰ دقیقه ای در شبکه های یک و آموزش سیما تولید و پخش شده است. همچنین در شبکه های استانی بالغ بر ۱۳۰۱۸۴ هزار دقیقه برنامه رادیویی و ۲۴۷۵۱ هزار دقیقه برنامه تلویزیونی تولید و پخش شده است.

◀ استودیوی تلویزیونی کشاورز

با بهره‌گیری از استودیو تلویزیونی کشاورز سال ۹۷ به میزان ۸۰۰ دقیقه برنامه تلویزیونی با محوریت معرفی دستاوردهای بخش کشاورزی تولید و جهت پخش به سازمان صدا و سیما ارائه گردید.

◀ رسانه‌های نوشتاری

با توجه به محدودیت‌های نهاده کشاورزی، نقش دانش و تقویت توانمندی علمی و فنی بهره‌برداران بسیار پررنگ تر از گذشته دیده می‌شود. شیوه‌های متفاوتی برای انتقال این دانش به بهره‌برداران وجود دارد که انتخاب نوع روش وابسته به عوامل متعددی نظیر سطح فعلی دانش بهره‌برداران، سن و سایر امکانات رسانه ای و ... است. رسانه یکی از روش‌های انتقال پیام به مخاطبان است که در بین انواع رسانه‌ها، رسانه‌های نوشتاری به جهات مختلف برای متولیان امر ترویج، بیش‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین رسانه در انتقال دانش به بهره‌برداران است. در همین

راستا در این دفتر انواع رسانه‌های نوشتاری در قالب نشریه، هندبوک، بروشور، اطلاعیه، تک برگ و غیره در سطح ملی و استانی چاپ شده است. میزان تولیدات در سطح ملی شامل ۱۳۰ عنوان است و میزان تولیدات در سطح استانی ۳۶۲ عنوان است.

❶ جدول (۶): لیست دستنامه‌های ترویجی تولید شده

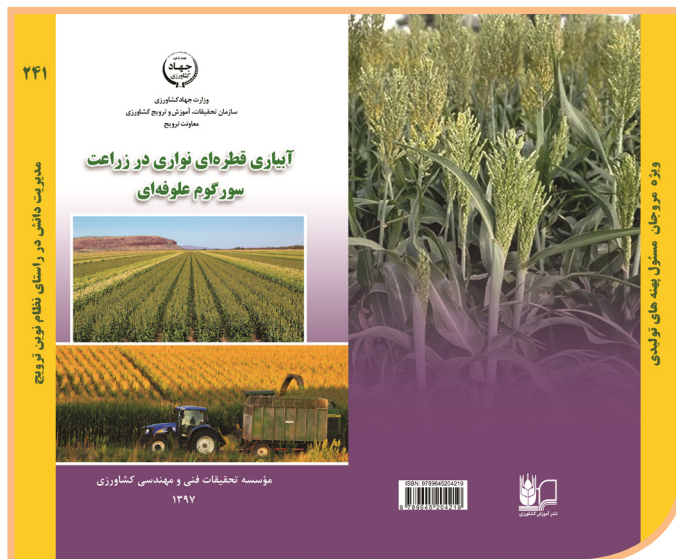
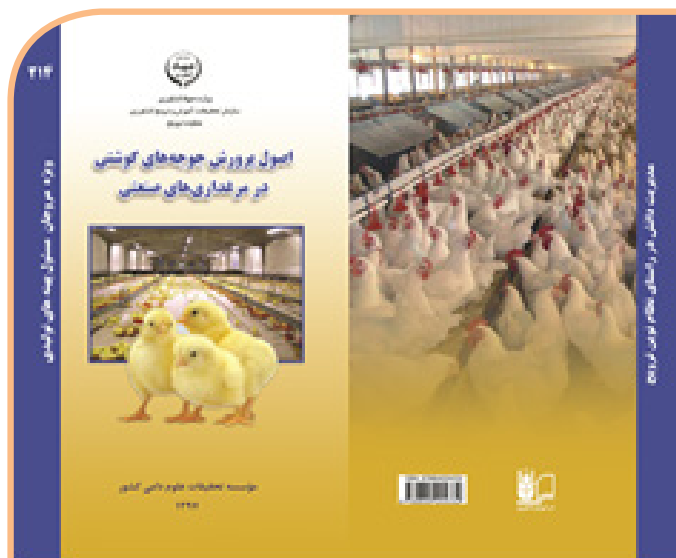
ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۱	اقدامات مؤثر در نگه داری بلند مدت سیب	باغبانی
۲	آبیاری قطره ای نواری در زراعت سورگوم علوفه ای	آب و خاک
۳	ضریب تبدیل غذایی و راه کارهای کاهش آن در جوجه های گوشتی	طیور
۴	راهنمای تولید برنج سالم در شرایط کشاورزی پایدار	زراعت
۵	مدیریت کوددهی و غنی سازی استخرهای پرورش ماهیان گرمابی	شیلات آبزیان
۶	آشنایی با خشک کن های کشاورزی	صنایع تبدیلی
۷	مدیریت آماده سازی استخرهای پرورش کپور ماهیان	شیلات آبزیان
۸	زهکشی کنترل شده طراحی اجرا و مدیریت	آب و خاک
۹	اصول پرورش جوجه های گوشتی در مرغداری های صنعتی	طیور
۱۰	خلاصه دستورالعمل مکانیزاسیون گندم (خاک ورزی کاشت سمپاشی برداشت کندم ابی)	زراعت
۱۱	راهنمای کاشت داشت برداشت و عرضه مرکبات ۹۶/۶/۴	باغبانی
۱۲	دستورالعمل جامع تهیه کنسرو سبزیجات	صنایع تبدیلی

ادامه جدول (۶): لیست دستنامه های ترویجی تولید شده

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۱۳	دستورالعمل تولید کمپوت	صنایع تبدیلی
۱۴	معرفی روش ها و ماشین های کنترل رواناب در مزارع، باغات و عرصه های منابع طبیعی	آب و خاک
۱۵	خشک کن های خورشیدی محصولات کشاورزی	صنایع تبدیلی
۱۶	راهنمای عملی پروار بندی	دام
۱۷	گل جالیز (بیولوژی و مدیریت)	آفات و بیماری ها
۱۸	مبارزه شیمیایی با پسیل پسته	آفات و بیماری ها
۱۹	مکانیزاسیون باغ های پسته	باغبانی
۲۰	راه کارهای مدیریتی کاهش تاثیر عوامل خطر محیطی در بروز بیماری لکه سفید در میگوهای پرورشی	شیلات و آبزیان
۲۱	راهنمای جامع زراعت نوین سیب زمینی	زراعت
۲۲	پسته مه ولات مروری بر ویژگی ها و چالش های پسته کاری در فیض آباد (قطب تولید پسته در خراسان رضوی)	باغبانی
۲۳	ارزش غذایی سورگوم علوفه ای و استفاده از آن در تغذیه دام	تغذیه دام
۲۴	اصلاح سامانه های سنتی آبیاری سطحی	آبیاری
۲۵	دستورالعمل تولید تمر هندی	باغبانی
۲۶	آبیاری مزارع چغندر قند پاییزه در استان خوزستان	زراعت

ادامه جدول (۶): لیست دستنامه های ترویجی تولید شده

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۲۷	بهره‌برداری و نگهداری از تجهیزات بخش کنترل مرکزی سامانه های آبیاری میکرو	آب و خاک
۲۸	مدیریت مکانیزه تولید نخود در شرایط دیم	زراعت
۲۹	عناّب؛ کاشت، داشت و برداشت	باغبانی
۳۰	لنگش در جوجه های گوشتی و عوامل تغذیه ای و مدیریتی مؤثر بر آن	دام و طیور
۳۱	ماشین های کاشت غلات و دانه های روغنی	زراعت- مکانیزاسیون
۳۲	راهنمای جامع مکان یابی برای احداث گلخانه ها	باغبانی
۳۳	راهنمای کاشت، داشت و برداشت کینوا در شرایط شور	زراعت
۳۴	راهکارهای عملی کاهش تلفات ناشی از آسیت در جوجه های گوشتی	دام و طیور
۳۵	شناخت و کاربرد تنظیمات ماشین های کاشت	مکانیزاسیون
۳۶	چای ترش گیاهی متحمل به شرایط نامساعد محیطی	باغبانی
۳۷	راهکارهای مدیریتی کاهش مصرف آب در زراعت ذرت	زراعت
۳۸	راهنمای کاربرد دانه ها و محصولات فرعی غلات در تغذیه طیور	دام و طیور

جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۱	آشنایی با روش تولید آلبالوی خشک با رطوبت بالا	صنایع تبدیلی
۲	توصیه های ده گانه فنی ترویجی مدیریت تغذیه گندم دیم در استان کردستان	زراعت
۳	جلوگیری از تشکیل سنگ های مجاری ادراری در بره ها و بزغاله های پرواری	دام
۴	راهکارهای مدیریتی در جهت بهبود عملکرد مزارع تولید کننده مرغ سائز	طیور
۵	دستورالعمل تولید گیاه دارویی خارمریم محصولی متحمل به تنش شوری	گیاهان دارویی
۶	راهنمای کاربردی تولید گیاهان دارویی مرزنجوش وحشی و مرزنجوش بستانی	گیاهان دارویی
۷	جنبه های تغذیه ای مقابله با تنش گرمایی در واحدهای پرورش جوجه کشی	طیور
۸	روش اجرای سامانه تولید بیوگاز در منازل روستایی	کود
۹	کاربرد ۱- متیل سیکلو پروپن در افزایش ماندگاری و کاهش ضایعات سیب در سردخانه	باغبانی
۱۰	روش ساده تعیین زمان و مقدار آب آبیاری برای گندم	زراعت
۱۱	آشنایی با اصول بسته بندی محصولات باغی	باغبانی

◦ ادامه جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۱۲	استویا یک شیرین کننده طبیعی	زراعت
۱۳	آبیاری ذرت تابستانه	زراعت
۱۴	کاربرد تفاله انگور در جیره بره های پرواری	دام
۱۵	هرس باز جوان سازی درختان مسن زیتون	باغبانی
۱۶	بررسی امکان کاشت رقم بادامی سفید فیض آباد	باغبانی
۱۷	نقش مشارکت آب بران در افزایش کارایی شبکه های آبیاری و زهکشی	آب و خاک
۱۸	محاسبه نیاز کود پایه باغ های پسته بارور	کود
۱۹	اندازه گیری کمی میزان اسید پروسیک در نمونه های گیاهی خانواده سورگوم	زراعت
۲۰	راهکارهای کاهش اثر خشکسالی در باغ های چای	باغبانی
۲۱	آماده سازی بستر کشت در زراعت پاییزه چغندر قند	زراعت
۲۲	آروشه معرفی محصول و ویژگی ها	باغبانی
۲۳	چیکو معرفی محصول و ویژگی ها	باغبانی
۲۴	اصول توصیه ارقام خرما در مناطق آبادان و خرمشهر	باغبانی
۲۵	مدیریت آب و آبیاری در مزارع گندم خوزستان	آبیاری - زراعت
۲۶	دستورالعمل فنی نفخ در گوسفند و بز	دام

◉ ادامه جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

موضوع	عنوان رسانه	ردیف
آب و خاک	تناوب زراعی و کنترل بیماری های گیاهی خاکزاد در کشاورزی حفاظتی	۲۷
باغبانی	راهکارهای کاهش عارضه های فیزیولوژیکی پس از برداشت رطب مضافتی	۲۸
باغبانی	هرس و تربیت درختان زیتون	۲۹
زراعت- گیاه پزشکی	آشنایی با سن شکارگر <i>andrallus spinidens</i> عامل کنترل بیولوژیک در شالیزارها	۳۰
باغبانی- آب و آبیاری	مراحل احداث باغ بادام دیم به کمک جمع آوری آب باران	۳۱
باغبانی	راهنمای فنی و کاربردی احداث باغ های دیم گام به گام	۳۲
باغبانی	توصیه های کاربرد یا افزایش گیرایی و رشد پاجوش های نخل خرما رقم مجول	۳۳
زراعت	راهنمای کنترل شیمیایی علف های هرز مزارع سویا	۳۴
زراعت	چگونه یک سیلاژ ذرت مرغوب تهیه کنیم	۳۵
باغبانی	اصول احداث باغ های مدرن مرکبات	۳۶
گیاهان دارویی - باغبانی	مروری بر تولید اقتصادی گیاه دارویی بابونه و اسطوخودوس	۳۷
باغبانی	آشنایی با خصوصیات و نیازهای اقلیمی ارقام بادام دیرگل	۳۸

◉ ادامه جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۳۹	معرفی بلوک خوراک کامل در تغذیه دام	دام و طیور
۴۰	زرشک بی دانه محدودیت ها و عوامل خسارت زا	زراعت
۴۱	سوسک کوچک کندو	دام و طیور
۴۲	کشت گندم به روش کف کار روشی نوین در خاک های شور	زراعت
۴۳	مصرف بهینه کود در کلزا استان آذربایجان شرقی	زراعت
۴۴	مدیریت تغذیه سیب زمینی در استان آذربایجان شرقی	زراعت
۴۵	کشت مکانیزه کلزا	زراعت
۴۶	کشاورزی حفاظتی و لزوم کاربرد آن در احیا دریاچه ارومیه	خاک و آب- کشاورزی حفاظتی
۴۷	راهکارهای استفاده از خاک و آب شور برای تولید محصولات کشاورزی (در حاشیه شرقی دریاچه ارومیه)	آب و خاک
۴۸	آشنایی با روش های کشت نشایی و مستقیم بذر پیاز	زراعت
۴۹	دستورالعمل فنی استفاده از کود زیستی ازتوباکتر در زراعت گندم (ویژه احیای دریاچه ارومیه)	کود- زراعت
۵۰	استفاده از تشت تبخیر در آبیاری باغات درختان میوه	باغبانی- آب و خاک

ادامه جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۵۱	راهنمای تکثیر ماهیان خاویاری به روش ریز برش	شیلات و آبزیان
۵۲	نکات فنی بکارگیری و بهره برداری سیستم آبیاری قطره‌ای نواری (تیپ) در مزارع سیر	زراعت
۵۳	مگس میوه کنار و مدیریت آن	گیاه پزشکی
۵۴	جوندگان زیان آور پسته	باغبانی - آفات
۵۵	سامانه کشت روی بسترهای بلند دایم	زراعت
۵۶	فروسایی خاک	آب و خاک
۵۷	معرفی مناسب ترین بذر کار کلزا	زراعت
۵۸	ایزوله پروتئین مرغ	دام و طیور
۵۹	ارقام و پایه های کشت مرکبات	باغبانی
۶۰	نکاتی در مورد تغذیه ماهی	آبزیان
۶۱	آماده سازی بستر کشت در زراعت بهاره چغندرقد	زراعت
۶۲	مدیریت تغذیه و حاصلخیزی خاک در کشاورزی ارگانیک	آب و خاک

◉ ادامه جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۶۳	روش های تعیین زمان برداشت مناسب محصول زردآلو	باغبانی
۶۴	اصول جوجه کشی از تخم بلدرچین	دام و طیور
۶۵	مدیریت تاکستان در شرایط تنش خشکی	باغبانی
۶۶	مدیریت نیتروژن تحت سیستم بی خاک ورزی در جنوب استان فارس	آب و خاک
۶۷	زوال مرکبات	باغبانی
۶۸	پنیرکوزه ای؛ معرفی محصول و ویژگی ها	فراورده های دامی
۶۹	خشک کن خورشیدی خانگی و راه کارهای افزایش کارایی آن	باغبانی - متفرقه
۷۰	مدیریت بهره برداری از سامانه های آبیاری سنترپیوت و لینیر	آب و آبیاری
۷۱	شپشک نخودی بادام	آفات و بیماری ها
۷۲	راهنمای آفات و علف های هرز کلزا و روش های کنترل آن برای استفاده کشاورزان در سایت الگویی احیای دریاچه ارومیه	زراعت - آفات و بیماری ها
۷۳	سایت تلفیقی تغذیه گیاهی ipns راهکارهای مؤثر برای افزایش عملکرد و بهبود کیفیت گندم آبی	زراعت

◦ ادامه جدول (۷): لیست نشریات ترویجی تهیه شده در سال ۱۳۹۷

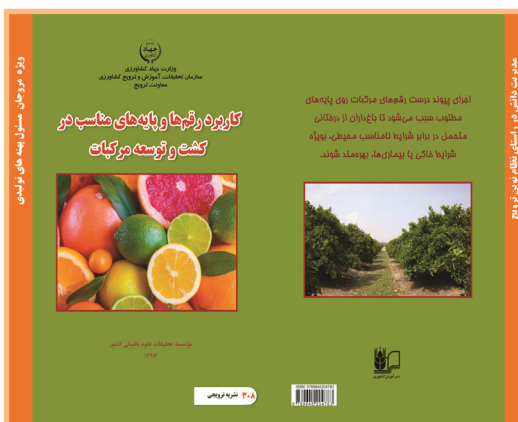
ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۷۴	اصول تغذیه بهینه کلزا در استان آذربایجان غربی	زراعت
۷۵	ارتقا سطح حاصلخیزی و اصلاح خاک با مدیریت صحیح کاه و کلش گندم	زراعت
۷۶	چای سفیدفرآوری ویژگی های کیفی و خواص دارویی	باغبانی
۷۷	مزیت کاربرد گیاهان پوششی در باغ مرکبات شمال کشور	باغبانی

◦ جدول (۸): لیست بروشورهای ترویجی و پوستر ترویجی تولید شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	نوع رسانه	موضوع
۱	بروشور پسیل پسته	بروشور	آفات و بیماری ها
۲	بیماری بد شکلی در انبه	بروشور	باغبانی
۳	اهمیت شناخت و کاربرد روش آبیاری قطره ای در باغ های چای	بروشور	باغبانی
۴	آشنایی ارقام جدید گلابی بروشور	بروشور	باغبانی
۵	پوستر پسیل پسته	پوستر	آفات و بیماری ها

جدول (۹): لیست کتاب های چاپ شده در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان رسانه	موضوع
۱	اطلس شناسی ارقام میوه ایران	باغبانی
۲	استاندارد هند بوک	--
۳	استاندارد تولید رسانه های ترویجی ۱- نشریه ترویجی	---
۴	چگونه از بروز و شیوع آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان پیشگیری کنیم	دام و طیور
۵	کاربرد صحیح و ایمن علف کش ها ترجمه	آفات و بیماری ها
۶	مددکاران ترویجی / تجلی مشارکت های مردمی و توسعه کشاورزی	-
۷	راهبردهای توسعه کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد	عمومی
۸	اینترنت اشیا در کشاورزی	--
۹	فرهنگ مصور ماشین های کشاورزی	عمومی- ماشین آلات
۱۰	بازاندیشی ترویج	ترویج

◀ رسانه های مبتنی بر فن آوری اطلاعات و ارتباطات

اپلیکیشن های کشاورزی

اپلیکیشن های کشاورزی به عنوان نرم افزارهای تلفن همراه، در هر زمان و در هر مکان، کنار بهره برداران بخش کشاورزی، مروجان پهنه های تولیدی به عنوان مشاور فنی تخصصی قرار می گیرد تا در کم ترین زمان، مناسب ترین راهکار و توصیه ترویجی را در اختیار کاربر قرار دهد. در اولین مرحله از تولید اپلیکیشن های کشاورزی سال ۹۷ یکصد اپلیکیشن شامل ۵۶ عنوان اپلیکیشن شناسایی ۲۵ عنوان اپلیکیشن محاسباتی و ۱۸ عنوان اپلیکیشن ترکیبی تولید و از طریق تالار ترویج دانش و فنون کشاورزی به صورت رایگان در اختیار ذی نفعان بخش کشاورزی قرار می گیرد.

🔴 جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۱	تعیین بهره وری مصرفی در آب در مزرعه گندم	آبیاری
۲	برنامه ریزی آبیاری گیاهان دانه روغنی در مناطق مختلف کشور	آبیاری
۳	برنامه ریزی آبیاری گندم	آبیاری
۴	برنامه ریزی آبیاری درختان میوه هسته دار در مناطق مختلف کشور	آبیاری
۵	برنامه ریزی آبیاری گوجه فرنگی در مناطق مختلف کشور	آبیاری
۶	برنامه ریزی آبیاری یونجه در مناطق مختلف کشور	آبیاری
۷	برنامه ریزی آبیاری لوبیا در مناطق مختلف کشور	آبیاری
۸	برنامه ریزی آبیاری گیاه چغندر قند در مناطق مختلف	آبیاری

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۹	برنامه ریزی آبیاری گیاه پنبه در مناطق مختلف	آبیاری
۱۰	برنامه ریزی آبیاری انگور در مناطق مختلف کشور	آبیاری
۱۱	برآورد نیاز آبی و برنامه ریزی آبیاری گل رز	آبیاری
۱۲	توصیه کودی چغندر قند	تغذیه
۱۳	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی انگور	تغذیه
۱۴	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی سیب	تغذیه
۱۵	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی گندم	تغذیه
۱۶	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی جو	تغذیه
۱۷	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی برنج	تغذیه
۱۸	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی ذرت	تغذیه
۱۹	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی چغندر قند	تغذیه
۲۰	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی پنبه	تغذیه
۲۱	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی فلفل	تغذیه
۲۲	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی خیار	تغذیه
۲۳	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی گوجه فرنگی	تغذیه
۲۴	برنامه ریزی کودی و روش های کوددهی درختان زیتون	تغذیه

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۲۵	روش های بررسی وضعیت تغذیه ای باغ های زیتون	تغذیه
۲۶	مدیریت مصرف کودهای نیتروژنی، فسفوری و پتاسیمی در باغات پسته در شرایط شور	تغذیه
۲۷	مدیریت مصرف کودهای نیتروژنی در مزارع گندم در شرایط شوری	تغذیه
۲۸	مدیریت به هنگام پسته	باغبانی
۲۹	شناسایی و راه های مدیریت علف های هرز مهم ذرت	گیاه پزشکی
۳۰	شناسایی و راه های مدیریت علف های هرز مهم کلزا	گیاه پزشکی
۳۱	دستورالعمل فنی تولید ذرت	زراعت
۳۲	پیوند گوجه فرنگی و مزایای آن	زراعت
۳۳	تولید گوجه فرنگی در هوای آزاد	زراعت
۳۴	مکان یابی ارقام سویا	مکان یابی ارقام زراعی
۳۵	مکان یابی ارقام گلرنگ	مکان یابی ارقام زراعی
۳۶	مکان یابی ارقام ذرت	مکان یابی ارقام زراعی
۳۷	مکان یابی ارقام چغندر قند	مکان یابی ارقام زراعی
۳۸	هرس و تربیت زیتون	باغبانی

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۳۹	هرس و تربیت انگور	باغبانی
۴۰	مکان یابی ارقام انجیر	مکان یابی ارقام باغی
۴۱	مکان یابی ارقام زیتون	مکان یابی ارقام باغی
۴۲	مکان یابی ارقام خرما و میوه های گرمسیری	مکان یابی ارقام باغی
۴۳	مکان یابی ارقام آلو- گوجه	مکان یابی ارقام باغی
۴۴	مکانیابی ارقام هلو- شلیل	مکان یابی ارقام باغی
۴۵	مکانیابی ارقام انار	مکان یابی ارقام باغی
۴۶	مدیریت تولید گوجه فرنگی در شرایط گلخانه	باغبانی
۴۷	مدیریت تولید خربزه و طالبی در شرایط گلخانه	باغبانی
۴۸	بسته بندی گل های شاخه بریده	مؤسسه باغبانی
۴۹	شناسایی ارقام و پایه های گیلان	مکان یابی ارقام باغی
۵۰	برنامه ریزی آبیاری در مزارع و باغات تجهیز شده به کنتور هوشمند	آبیاری
۵۱	ارزیابی و محاسبه میزان انرژی مصرفی در محصولات زراعی عمده (غلات)	زراعی

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۵۲	محاسبه گر نیاز گرمایشی گلخانه ها	گلخانه
۵۳	محاسبه یکنواختی توزیع و راندمان آبیاری	آبیاری
۵۴	راهنمای مدیریت مبارزه با آفات و بیماری های چای	گیاه پزشکی
۵۵	راهنمای مدیریت حاصلخیزی خاک و تغذیه باغ های چای	تغذیه
۵۶	نواقص رایج در فراوری چای	باغبانی
۵۷	تکثیر و تولید انبوه چای	باغبانی
۵۸	مدیریت هرس در چای	باغبانی
۵۹	راهنمای شناسایی و کنترل آفات مرکبات	گیاه پزشکی
۶۰	راهنمای شناسایی و کنترل آفات چغندر قند	گیاه پزشکی
۶۱	راهنمای شناسایی و کنترل آفات زیتون	گیاه پزشکی
۶۲	شناسایی و کنترل نماتد سیستی سیب زمینی	گیاه پزشکی
۶۳	شناسایی و کنترل نماتد سیستی سویا	گیاه پزشکی
۶۴	بیماری های قارچی گندم	گیاه پزشکی

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن‌ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۶۵	شناسایی و راه‌های مدیریت بیماری‌های قارچی جالیز و گلخانه	گیاه پزشکی
۶۶	شناسایی و راه‌های مدیریت علف‌های هرز مهم باغات (مرکبات، انار، خرما)	گیاه پزشکی
۶۷	ریسک‌پذیری پرورش ماهی در قفس‌های دریایی (خلیج فارس و دریای عمان)	شیلات
۶۸	محاسبات تغییر جنسیت ماهی قزل‌آلا	شیلات
۶۹	مقدار یخ مورد نیاز برای سردکردن، حمل و نگهداری آبی	شیلات
۷۰	بهینه‌سازی مدیریت ژنتیکی مولدین کپور	شیلات
۷۱	مدیریت تغذیه ماهیان سردابی	شیلات
۷۲	پیشگیری و مدیریت مقابله با بیماری ویروسی لکه سفید میگو	شیلات
۷۳	افزایش تولید در واحد سطح ماهیان گرمایی	شیلات
۷۴	اصول و مدیریت پرورش ماهی در قفس (دریای خزر)	شیلات
۷۵	روش‌های صید و صیادی	شیلات
۷۶	شناسایی و پیشگیری از کمبود عناصر معدنی در دام سبک	علوم دامی

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن‌ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۷۷	تعیین قیمت تمام شده تولید گوشت مرغ	علوم دامی
۷۸	راهنمای ارزیابی کیفی اقلام خوراکی مورد استفاده در تغذیه نشخوارگان	علوم دامی
۷۹	برنامه سه زایش در دو سال در گله‌های گوسفند و بز	علوم دامی
۸۰	شناسایی و راهکارهای مدیریتی آسیب در جوجه گوشتی	علوم دامی
۸۱	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی خرما	خاک و آب
۸۲	تغذیه درختان پسته	تغذیه
۸۳	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی مرکبات	تغذیه
۸۴	شناسایی علائم کمبود و برنامه تغذیه و توصیه کودی کلزا	تغذیه
۸۵	مصرف کود سرک نیتروژنی مزارع گندم از طریق کارت رنگ برگ در شرایط شور	تغذیه
۸۶	مدیریت حسابداری مزرعه	زراعت
۸۷	القای مصنوعی تولید مثل در ماهیان خاویار	شیلات
۸۸	خاک ورزی حفاظتی در شرایط دیم	زراعت

ادامه جدول (۱۰): عناوین اپلیکیشن‌ها به تفکیک موضوع

ردیف	عناوین اپلیکیشن	مؤسسه تحقیقات
۸۹	مکان یابی ارقام گندم آبی	مکان یابی ارقام زراعی
۹۰	آشنایی با گل‌های فصلی و نشایی	باغبانی
۹۱	نیاز سرمایی پسته	باغبانی
۹۲	هرس و تربیت مرکبات	باغبانی
۹۳	مکان یابی ارقام مختلف مرکبات	مکان یابی ارقام باغی
۹۴	مکان یابی ارقام مختلف زردآلو	مکان یابی ارقام باغی
۹۵	مدیریت تولید مکانیزه نشا سبزی و صیفی	مکان یابی ارقام باغی
۹۶	آستانه تحمل به شوری ارقام زراعی	زراعت
۹۷	کمباین غلات (تنظیمات و اندازه گیری تلفات)	مکانیزاسیون ماشین آلات کشاورزی
۹۸	تشخیص، عیب یابی و تعمیر پمپ‌های آبیاری	مکانیزاسیون ماشین آلات کشاورزی
۹۹	تشخیص، عیب یابی و تعمیر سامانه‌های آبیاری میکرو	مکانیزاسیون ماشین آلات کشاورزی
۱۰۰	راهنمای فنی و کاربردی احداث باغ‌های دیم	زراعت

◀ فیلم های آموزشی ترویجی

برای فیلم های آموزشی ترویجی، پس از تأیید شورای انتشارات نیازسنجی موضوعی از معاونت های تخصصی، پژوهشگر مروجان ارشد، مدیریت های هماهنگی ترویج کشاورزی استان های کشور برای معرفی الگوهای موفق تولید در مقیاس کوچک و همچنین الگوهای برتر سال ۹۷ نمونه های کشور در فاز الگوهای بزرگ مقیاس انجام شد. حاصل این امر تولید ۳۲ فیلم بود.

♣ جدول (۱۱): عناوین فیلم های تولیدی در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان	دقیقه	ردیف	عنوان	دقیقه
۱	خشک چینی و تولید چیپس میوه تحت عنوان دسترنج	۲۲	۸	گلخانه پرورش آلوئه ورا تحت عنوان کریستال بیابان	۱۷
۲	پرورش قرقاول	۱۷	۹	پرورش زالو	۱۳
۳	تولید هیدروپونیک گلخانه ای شاخه بریده تحت عنوان اقتدار گل ها	۲۱	۱۰	تولید گل نرگس	۱۵
۴	صندوق اعتبارات زنان روستایی مورموری تحت عنوان دست های خالی می نوازند	۱۹	۱۱	پرورش ماهی قزل آلا تحت عنوان پرواز در آب	۱۸
۵	بسته بندی و فراآوری خرما تحت عنوان دست چین	۱۴	۱۲	تولید غذای سالم	۱۹
۶	روغن کنجد تحت عنوان ملکه روغن ها	۳۰	۱۳	صندوق اعتبارات خرد	۱۸
۷	اشتغال خانگی تحت عنوان کرم ابریشم	۲۴	۱۴	احداث گلخانه های کوچک مقیاس تحت عنوان گلخانه کوچک من	۱۴

ادامه جدول (۱۱): عناوین فیلم های تولیدی در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان	دقیقه	ردیف	عنوان	دقیقه
۱۵	فراوری محصولات انگور تحت عنوان انگور، امید، اشتغال	۱۶	۲۴	بسته بندی عسل	۱۸
۱۶	آبیاری تحت عنوان لبخند لطیف	۲۵	۲۵	فراوری و بسته بندی گیاهان دارویی	۱۳
۱۷	عسل و فراوری آن تحت عنوان کندوی آرزوها	۳۲	۲۶	تکثیر و پرورش ماهیان زینتی	۱۴
۱۸	پرورش بوقلمون تحت عنوان سفید به رنگ زندگی	۱۷	۲۷	پرورش آلوورا تحت عنوان آلوورا گنج بی پایان	۱۷
۱۹	پرورار بندی بره تحت عنوان خواستم ؛ توانستم	۱۸	۲۸	تولید قارچ دکمه ای	۲۲
۲۰	میوه خشک	۱۵	۲۹	بسته بندی انواع سبزی	۲۳
۲۱	پرورش ماهیان سردآبی تحت عنوان طلوعی دیگر	۲۱	۳۰	تولید و فراوری گیاهان دارویی	۱۶
۲۲	روغن کشی و فراوری زیتون تحت عنوان طلای واشیان	۱۰	۳۱	خرما	۱۴
۲۳	تولیدکننده صنایع تبدیلی و تکمیلی برنج	۲۴	۳۲	گلخانه	۲۰
جمع کل			۵۹۶		

◀ سامانه های دانشی

دوره های آموزشی تحت وب (وبینار)

به منظور تسريع و تسهيل جريان دانش در انتقال يافته هاي تحقيقاتي به بهره بردارن بخش کشاورزي و کارشناسان و مروجان مسئول پهنه، دوره های آموزشی تحت وب (وبینار) برگزارى شده است. جدول ۱۲ عناوین دوره های برگزار شده را نشان می دهد.

● جدول (۱۲): دوره های آموزشی تحت وب (وبینار)
ویژه مروجان مسئول پهنه های تولیدی مراکز جهاد کشاورزی استان ها در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان دوره	مدرس	تاریخ
۱	پسیل پسته	دکتر حسین حکم آبادی	۹۷/۰۲/۲۴
۲	تغذیه گاوهای شیری	دکتر علیرضا آقا شاهی	۹۷/۰۳/۰۷
۳	مدیریت تلفیقی کرم سیب	دکتر رئوف کلیایی	۹۷/۰۳/۰۹
۴	شناسایی و بیماری لکه میگو	دکتر عقیل دشتیان نسب	۹۷/۰۳/۲۱
۵	آفات و بیماری های مهم انار	دکتر لطیفیان و خانم جلیلیان	۹۷/۰۴/۰۴
۶	روش کالیبراسیون دستگاه های کاشت محصولات زراعی تابستانه	دکتر محمد رضا بختیاری	۹۷/۰۴/۱۱
۷	بیماری های مهم کلزا و مدیریت آنها	دکتر همایون افشاری آزاد	۹۷/۰۷/۰۲
۸	راهکارهای کاهش صدمات ناشی از تنش گرمایی به درختان مرکبات	دکتر علیرضا شفیعی زرگر	۹۷/۰۷/۰۳

• ادامه جدول (۱۲): دوره های آموزشی تحت وب (وبینار)
ویژه مروجان مسئول پهنه های تولیدی مراکز جهاد کشاورزی استان ها در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان دوره	مدرس	تاریخ
۹	هماهنگ کردن عادت های غذایی مردم با شرایط خشک اقلیمی ایران	دکتر رضا حق پرست	۹۷/۰۷/۰۴
۱۰	روش های کنترل علف های هرز نخود	دکتر رضا حق پرست	۹۷/۰۷/۰۸
۱۱	آبیاری زیر سطحی کم فشار پسته با لوله های PVC	دکتر ناصر صداقتی	۹۷/۰۷/۰۹
۱۲	مدیریت تنش کم آبی در زراعت سیب زمینی	دکتر داود حسن پناه کلور	۹۷/۰۷/۱۰
۱۳	اصول توصیه ارقام خرما در کشور	دکتر عزیز تراهی	۹۷/۰۷/۱۱
۱۴	مدیریت علف های هرز کلزا	دکتر ناصر باقرانی ترشیز	۹۷/۰۷/۱۵
۱۵	خاک های سالم با کشاورزی حفاظتی	دکتر محمد اسماعیل اسدی	۹۷/۰۷/۱۶
۱۶	زنجیره ارزش افزوده خرما	دکتر لطیفیان	۹۷/۰۸/۱۵
۱۷	اصول کشت مستقیم نخود پاییزه	دکتر رضا حق پرست	۹۷/۰۸/۲۲
۱۸	مدیریت پرواربندی در دام های کوچک	دکتر نادر پاپی	۹۷/۱۰/۱۶
۱۹	مدیریت پاییزه و زمستانه پسته	دکتر حسین حکم آبادی	۹۷/۱۰/۱۷
۲۰	کشت نشائی چغندر قند	دکتر ولی اله یوسف آبادی	۹۷/۱۰/۱۸

:ادامه جدول (۱۲): دوره های آموزشی تحت وب (وبینار)
 ویژه مروجان مسئول پهنه های تولیدی مراکز جهاد کشاورزی استان ها در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان دوره	مدرس	تاریخ
۲۱	افزایش تولید با به کارگیری مدیریت صحیح در زراعت سویا	جهانفر دانشیان	۹۷/۱۰/۱۹
۲۲	تغذیه چغندر قند	دکتر حمید نوشاد	۹۷/۱۰/۲۳
۲۳	مدیریت نوین تغذیه باغ های زیتون	دکتر مهدی طاهری	۹۷/۱۰/۲۴
۲۴	زراعت چغندر قند پاییزه	دکتر مصطفی حسین پور	۹۷/۱۰/۲۵
۲۵	مدیریت سیلاژ علوفه	دکتر حسن فضائلی	۹۷/۱۰/۲۶

مدیریت پاییزه و زمستانه پسته

رایگان

حکیم آبادی
معاونت ترویج

زراعت چغندر قند پاییزه

رایگان

حسین پور
معاونت ترویج

اصول کشت مستقیم نخود پاییزه ...

رایگان

حق پرست
معاونت ترویج

اصول توصیه ارقام خرما در کشور

رایگان

تراهی
معاونت ترویج

خاکهای سالم با کشاورزی حفاظتی

رایگان

دکتر اسدی
معاونت ترویج

مدیریت پروار بندی در دام های کو...

رایگان

پاپی
معاونت ترویج

محصولات غذایی بیشتر مصرف می کنند که نیاز آبی بالایی دارند و آلودگی غذایی کم و

هماهنگ کردن عاداتهای غذایی مردم...

رایگان

حق پرست
معاونت ترویج

زنجیره ارزش افزوده خرما

رایگان

لطیفیان
معاونت ترویج

◀ تالار ترویج دانش و فنون کشاورزی

تالار ترویج دانش و فنون کشاورزی پس از راه اندازی در سال ۹۴ به شکل فزاینده‌ای مورد توجه تمامی ذی نفعان بخش کشاورزی قرار گرفت. این سامانه به عنوان بزرگ ترین منبع دریافت آثار رسانه‌ای ترویجی بخش کشاورزی تلقی می شود. سیاست سازمان و معاونت توسعه کمی و کیفی این سامانه است به طوری که در سال ۹۷ میزان بارگذاری آثار ترویجی به بالغ بر ۱۰۹۷ اثر ترویجی که به تفکیک شامل ۶۵۰ رسانه نوشتاری، ۳۴۷ رسانه الکترونیک و ۱۰۰ نرم افزار با تأکید بر اپلیکیشن های کشاورزی رسیده است.

The screenshot shows the 'Talar-e Tarjeh' website interface. The top navigation bar includes links for 'Home', 'About Us', 'Services', 'Contact Us', and 'FAQ'. The main banner features the text 'تولید و انتشار اپلیکیشن کشاورزی' (Production and Distribution of Agricultural Applications) and images of smartphones displaying various agricultural apps. A sidebar on the right lists categories such as 'Mobile Apps', 'Web Applications', 'Digital Content', 'Audio-Visual Content', 'Interactive Content', 'Online Courses', 'Virtual Reality', and 'Augmented Reality'. The footer contains a search bar and a link to the website's search page.

◀ سامانه مدیریت دانش

سامانه مدیریت دانش برای توسعه فعالیت‌های حوزه مدیریت دانش به شکل تعاملی با مخاطبان، کارشناسان، محققان، مروجان مسئول پهنه، مسئولین ستادی و صف در حال طراحی و اجرا است. راه اندازی فاز نخست سامانه مدیریت دانش در سال ۹۷ از عملکرد دفتر در این حوزه است.

◀ پیامک‌های ترویجی

در راستای تحقق Mobile learning یا آموزش سیال از طریق موبایل، مدیریت‌های ترویج استان‌های کشور از سال‌های ۸۳ نسبت به بهره‌برداری از این رسانه در امر آموزش و ترویج اقدام نموده‌اند و گروه رادیویی و تلویزیونی جهاد نیز از سال ۸۵ این رسانه را به جهت اهمیت و ارزش بالا، در جشنواره رسانه‌ها و آن‌هم در بخش مسابقه مطرح و جایزه آن را به استان قزوین اعطا نمود. از آن سال تاکنون جنبش وسیعی در بهره‌گیری از M.learning در استان‌های کشور اتفاق افتاده است و سالانه قریب بر ۱۱۰۴ بسته پیامک ترویجی و هر بسته ۲۰۰۰ پیام توسط استانها تولید و در اختیار کشاورز و بهره‌بردار قرار می‌گیرند.

◀ عملکرد دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی در بخش استانی

همانگونه که گفته شد برنامه‌های رسانه‌ای در اداره رسانه‌های آموزشی مدیریت هماهنگی کشاورزی استان‌های کشور پیگیری می‌شود. در این راستا گزارش کار انجام شده در قالب سه بخش تنظیم و ارائه می‌شود. لازم به توضیح است که فعالیت‌های رسانه‌ای استانی یا در قالب توافقات ملی با دفتر برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود و یا به شکل استانی و کاملاً محلی و براساس برنامه‌های ترویجی مصوب در شورای استانی (سازمان جهاد کشاورزی) اجرای می‌شود. تمامی فعالیت‌های رسانه‌ای برای پوشش شبکه مدیریت دانش در طرح نظام نوین ترویج و براساس اولویت‌های اقتصاد مقاومتی استانی انجام می‌شود.

جدول (۱۳): عملکرد دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی در بخش استانی

تهیه عکس ترویجی (قطعه)	پیامک ترویجی (بسته)	پیامک ترویجی (بسته)	برنامه رادیویی استانی (دقیقه)	برنامه تلویزیونی استانی (دقیقه)	استان
۵۰۰	۳۰	۲۱۰	۴۴۲۵	۶۴۰	آذربایجان شرقی
۰	۲۳	۰	۰	۰	آذربایجان غربی
۳۰۰	۰	۲۰۰	۸۵۰۰	۱۰۰۰	اردبیل
			۲۰۰۰		اصفهان
۰	۳	۵۱	۰	۶۰	البرز
۰	۷	۴	۱۰۰۰	۰	ایلام
۰	۶	۲۰	۸۵۵۰	۵۰۰	بوشهر
۰	۲۸	۳۲۷	۱۱۵۵۵	۲۵۳۰	تهران
۰	۴	۲۵	۳۲۶۰	۳۰۰	چهارمحال و بختیاری
۰	۶	۲	۴۰۱۶	۴۲۹	خراسان جنوبی
۳۰۰	۲	۰	۱۰۰۰	۴۴۰	خراسان رضوی
۰	۰	۰	۳۳۶۰	۱۵۷۵	خراسان شمالی
۰	۵	۳	۷۷۵	۱۴۴۰	خوزستان
۰	۴	۲	۲۷۱۸۰	۳۶۰۰	زنجان

ادامه جدول (۱۳): عملکرد دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی در بخش استانی

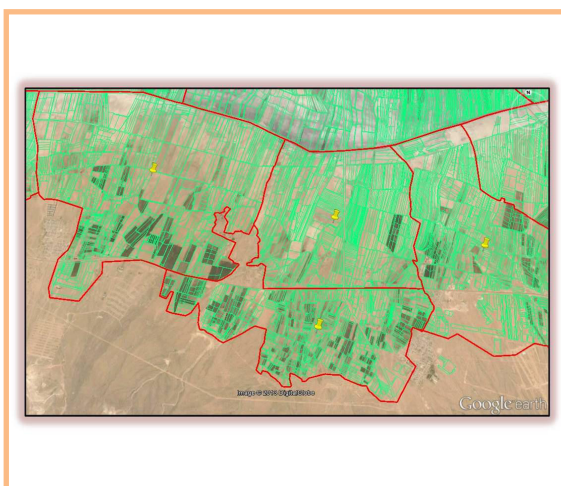
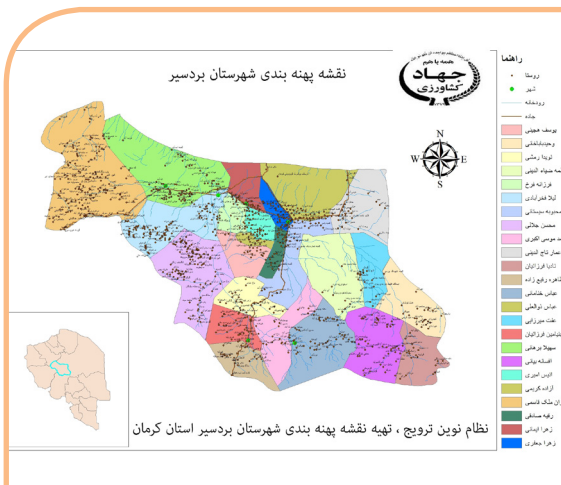
تهیه عکس ترویجی (قطعه)	پیامک ترویجی (بسته)	پیامک ترویجی (بسته)	برنامه رادیویی استانی (دقیقه)	برنامه تلویزیونی استانی (دقیقه)	استان
۰	۸	۰	۱۷۲۰	۱۱۲۰	سمنان
۰	۲	۵	۳۰۰۰	۱۰۰۰	سیستان و بلوچستان
۰	۲	۱۹	۴۳۲۰	۱۱۷۰	فارس
۰	۴	۱۵	۰	۲۶	قزوین
۰	۶	۰	۴۱۶۵	۳۸۰	قم
۰	۶	۰	۴۶۵	۱۳۵	کردستان
۰	۸	۷۹	۱۵۸۴	۰	کرمان
۰	۱۵	۳۰	۲۹۰۰	۱۲۰۰	کرمانشاه
۰	۲	۵۰	۱۴۴۰	۴۰۰	کهگیلویه و بویراحمد
۲۰۰۰۰	۱۰۴	۵	۵۶۴۰	۶۰۰	گلستان
۰	۶	۵	۱۳۳۹	۴۰۰	گیلان
۰	۳۰	۳۰	۱۰۵۸۵	۱۳۲۰	لرستان
۰	۱۶	۵	۱۱۵۵۵	۲۵۳۰	مازندران
۱۵۰۰	۴	۴	۱۹۶۱	۲۱۱	مرکزی

ادامه جدول (۱۳): عملکرد دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی در بخش استانی

تهیه عکس ترویجی (قطعه)	پیامک ترویجی (بسته)	پیامک ترویجی (بسته)	برنامه رادیویی استانی (دقیقه)	برنامه تلویزیونی استانی (دقیقه)	استان
۰	۱	۰	۸۷۰	۴۰۰	هرمزگان
۰	۷	۰	۵۰۰	۱۰۷۵	همدان
۰	۱۶	۵	۵۷۹	۱۵۰	یزد
۱۲۳۰	۷	۸	۱۹۴۰	۱۲۰	جنوب استان کرمان
۲۳۸۳۰	۳۶۲	۱۱۰۴	۱۳۰۱۸۴	۲۴۷۵۱	جمع کل

* رسانه های نوشتاری ترویجی شامل نشریات ترویجی، بروشور ترویجی، پوستر ترویجی، بنر ترویجی و اطلاعیه های ترویجی (تک برگ) است.

۳- پهنه بندی عرصه های تولیدی

مقدمه

با ابلاغ نظام نوین ترویج، موضوع پهنه‌بندی به عنوان یکی از ارکان نظام، باعث تحرک جدی در استان‌ها به منظور بهره‌گیری مطلوب از کارشناسان جدیدالاستخدام شد. طراحی الگوی پهنه‌بندی در نظام نوین ترویج متأثر از وضعیت موجود مراکز جهاد کشاورزی و محدودیت‌های مترتب بر آن بوده است. از جمله محدودیت‌ها، می‌توان به نحوه استقرار کارشناسان در مراکز از نظر تعداد، فاصله مرکز از محل زندگی، فراوانی برخی از تخصص‌ها و فقدان یا کمبود بعضی دیگر اشاره کرد. بنابراین در وضعیت موجود، پهنه‌بندی با هدف اصلی مشخص نمودن حوزه فعالیت کارشناسان و تعدیل شاخص نسبت مروج به بهره‌بردار انجام شد.

در تنظیم دستورالعمل پهنه‌بندی نیز از نقاط قوت طرح‌های قبلی و تجارب استان‌هایی مانند؛ آذربایجان شرقی در طراحی سامانه نظام جامع اطلاعات، طراحی لباس‌های متحدالشکل، توزیع کارشناسان، واگذاری مسئولیت هر پهنه به یک کارشناس استفاده شد.

تعریف پهنه‌بندی: در چارچوب نظام نوین ترویج، پهنه‌بندی فرایند تعیین محدوده جغرافیایی فعالیت (حدود و ثغور فعالیت) یک کارشناس در حوزه روستا یا دهستان بر اساس شاخص‌های معین است، آن چنان که بتواند زمینه لازم را برای فعالیت کارشناسان بر اساس سیاست‌ها، راهبردها، تکالیف و وظایف مربوطه فراهم نماید و منجر به افزایش توانمندی و کارایی تولیدکنندگان، افزایش ضریب نفوذ دانش و ارتقا بهره‌وری بخش کشاورزی شود.

اهداف پهنه‌بندی

هدف اصلی از اجرای پهنه‌بندی تعیین یک حوزه جغرافیایی مشخص برای کارشناسان و پاسخگو بودن وی در قبال این محدوده است. که به موازات هدف اصلی و در راستای تحقق آن، اهداف فرعی متعددی به شرح ذیل دنبال می‌شود:

۱. توسعه تعامل بین کارشناسان و بهره‌برداران بخش کشاورزی؛
۲. تسریع و تسهیل انتقال دانش و یافته‌های تحقیقاتی به بهره‌برداران و شاغلان بخش؛
۳. توزیع بهینه خدمات ترویجی در بین بهره‌برداران؛

۴. اطلاع به هنگام از مسائل بخش و برنامه ریزی برای مرتفع نمودن آن؛

۵. فراهم شدن زمینه مناسب برای تلفیق دانش فنی و دانش بومی

۶. فراهم شدن شرایط مناسب برای اعمال سیاست‌های کلان وزارتخانه در حوزه‌های مختلف و افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی.

گام‌های اجرایی پهنه‌بندی

مدیریت فعالیت در عرصه‌های تولیدی حدود ۴ میلیون تولیدکننده که گاهی در سه یا چهار حوزه محصولی یا موضوعی فعالیت دارند، نیاز به دانش مدیریت و برنامه‌ریزی اصولی دارد. برای دستیابی به این هدف باید برای هر یک از کارشناسان مستقر در مراکز جهاد کشاورزی دهستان یک پهنه (حوزه جغرافیایی) تعریف نمود، که این امر طی فرایند زیر صورت می‌گیرد.

۱. تعیین شاخص‌های پهنه‌بندی

اولین و مهم‌ترین اقدام برای پهنه‌بندی، تعیین معیارها و ملاک‌های مشخص برای تعیین تعداد و وسعت پهنه‌ها است. اصلی‌ترین و عمومی‌ترین شاخص‌های پهنه‌بندی که در کلیه استان‌ها مورد استفاده قرار گرفتند عبارتند از: تعداد کارشناسان مستقر در پهنه، تعداد بهره‌برداران و مساحت اراضی زراعی و باغی تحت پوشش هر مرکز. با این حال برخی از استان‌ها با توجه به شرایط خاص استان، علاوه بر شاخص‌های فوق ملاک‌های دیگری را هم در پهنه‌بندی مورد توجه قرار دادند.

۲. تعیین مروج مسئول هر پهنه

پس از مشخص شدن تعداد و وسعت پهنه‌ها در هر یک از مراکز، مروج مسئول هر پهنه نیز مشخص شد. افرادی که دارای تخصص غیرمرتبط با بخش کشاورزی بودند در امور عمومی مراکز بکارگیری شدند و پهنه‌ای به آن‌ها واگذار نشده است. مروج مسئول عهده‌دار نقش فنی نظارتی بر کلیه عملیات اجرایی و ترویجی، با بهره‌گیری از ظرفیت

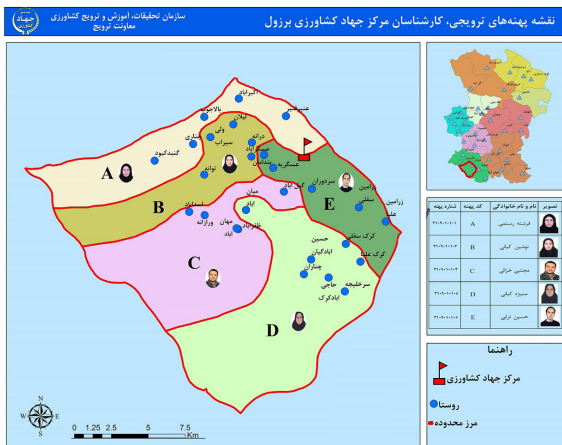
بخش غیردولتی است. همچنین مسئولیت برقراری ارتباط با همه بهره‌برداران و تولیدکنندگان پهنه تحت مسئولیت خود، ارتباط با شبکه دانش و اطلاعات کشاورزی در جهت رفع مشکلات علمی و فنی کشاورزان و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های استراتژیک و راهبردی بخش کشاورزی را به‌عهده دارد. مروج مسئول پهنه به مثابه پزشک عمومی است که بیش‌تر نقش شناسایی موضوعات مبتلا به بهره‌برداران و انتقال آن‌ها به افراد متخصص را دارد. البته در حد توان و ضرورت در حل مشکلات کشاورزی نیز مشارکت می‌نماید. بدیهی است مروجان با تکرار مسائل و مشکلات حوزه فعالیت خود به تدریج توان پاسخگویی فوری به بسیاری از موارد را در عرصه نیز کسب خواهند نمود. جدول (شماره ۳-۳) وضعیت پهنه‌بندی مراکز پایلوت و غیرپایلوت در استان‌های تحت پوشش طرح را نشان می‌دهد.

۳. توزیع مروجین مسئول در پهنه‌ها

پس از تعیین شاخص‌های پهنه‌بندی و مشخص شدن تعداد پهنه‌ها، هر یک از مراکز به شرح ذیل، اقدام به توزیع مروجین در پهنه‌ها نمودند. شایان ذکر است شاخص‌های توزیع مروجین عمدتاً با نظر رئیس مرکز و هماهنگی پرسنل بوده است.

۴. تعیین حدود و ثغور پهنه‌ها

با توجه به شاخص‌های پهنه‌بندی، مساحت هر پهنه، تعداد بهره‌برداران، سطح پوشش اراضی و روستاهای آن تعیین شد.

جدول (۱۴): آخرین وضعیت پهنه بندی بر اساس گزارش دریافتی از سامانه جامع پهنه بندی و مدیریت داده های کشاورزی در سال ۹۷

ردیف	استان	مشخصات رئیس سازمان		تعداد				
		نام	نام خانوادگی	شهرستان	مرکز	مروجین مسئول پهنه	شهر	آبادی
۱	آذربایجان شرقی	اکبر	فتحی	۲۱	۷۰	۴۱۹	۵۹	۲۹۶۰۸۵
۲	آذربایجان غربی	رسول	جلیلی	۱۷	۶۶	۲۷۰	۳۸	۲۰۷۴۴۲
۳	اردبیل	خلیل	نیک شاد	۱۰	۳۸	۱۸۶	۲۶	۱۱۰۶۴۴
۴	اصفهان	محسن	کریمیان	۲۴	۷۲	۲۱۱	۱۰۷	۱۷۹۵۰۰
۵	ایلام	سید محمد تراب	میری	۱۰	۲۷	۲۳۲	۲۵	۶۵۰۸۷
۶	البرز	سیدمجید	موسوی موردغفاری	۶	۸	۴۹	۱۷	۲۸۸۲۹
۷	بوشهر	محمد تقی	منوچهری	۱۰	۲۹	۱۰۴	۳۷	۳۸۴۲۴
۸	تهران	کریم	ذوالفقاری	۱۶	۳۱	۱۰۴	۴۲	۴۳۱۹۷
۹	جنوب کرمان	سعید	برخوری	۷	۲۶	۲۱۵	۱۴	۷۵۳۷۹
۱۰	خراسان جنوبی	غلامرضا	قوسی	۱۱	۳۴	۱۲۸	۲۸	۷۴۹۳۵

ادامه جدول (۱۴): آخرین وضعیت پهنه بندی بر اساس گزارش دریافتی از سامانه جامع پهنه بندی و مدیریت داده های کشاورزی در سال ۹۷

ردیف	استان	مشخصات رئیس سازمان		تعداد					
		نام	نام خانوادگی	شهرستان	مرکز	مروجین مسئول پهنه	شهر	آبادی	بهره بردار
۱۱	خراسان رضوی	مجتبی	مزروعی	۲۸	۸۰	۴۶۰	۷۲	۷۳۵۹	۲۷۸۳۳۹
۱۲	خراسان شمالی	عبدالله	یوسفی	۸	۳۰	۱۴۵	۲۲	۱۲۹۸	۸۰۹۹۷
۱۳	خوزستان	کیخسرو	چنگلوایی	۲۷	۹۵	۵۲۵	۷۷	۶۴۱۸	۱۶۳۴۶۰
۱۴	زنجان	حسین	جعفری	۸	۲۷	۱۳۳	۲۰	۱۰۲۳	۸۷۲۸۵
۱۵	سیستان و بلوچستان	مجتبی	پیری	۱۹	۴۲	۱۳۸	۳۷	۱۰۱۵۰	۱۳۷۲۵۰
۱۶	سمنان	سید حسن	میرعماد	۸	۲۳	۱۳۴	۲۰	۲۰۲۴	۴۵۴۲۷
۱۷	فارس	محمد مهدی	قاسمی	۲۹	۱۰۸	۶۰۶	۱۰۲	۸۴۲۵	۲۲۵۳۴۰
۱۸	یزد	سید جمال	سجادی پور	۱۰	۳۵	۹۰	۲۱	۴۰۲۷	۷۳۴۱۶
۱۹	کردستان	خالد	جعفری	۱۰	۴۳	۲۳۷	۲۹	۱۸۸۵	۱۳۸۰۰۸
۲۰	کرمان	عباس	سعیدی	۱۶	۵۵	۳۳۶	۵۷	۸۶۷۰	۱۶۳۳۲۴
۲۱	کرمانشاه	نوربخش	حاتمی	۱۴	۵۷	۶۳۸	۲۴	۲۸۵۵	۱۴۹۳۷۶

ادامه جدول (۱۴): آخرین وضعیت پهنه بندی بر اساس گزارش دریافتی از سامانه جامع پهنه بندی و مدیریت داده های کشاورزی در سال ۹۷

ردیف	استان	مشخصات رئیس سازمان		تعداد					
		نام	نام خانوادگی	شهرستان	مرکز	مروجین مسئول پهنه	شهر	آبادی	بهره بردار
۲۲	کهگیلویه وبویراحمد	الیاس	تاج الدینی	۸	۳۹	۲۵۵	۱۷	۲۲۲۹	۶۷۱۳۷
۲۳	قزوین	فاطمه	خمسه	۶	۲۷	۱۰۳	۲۵	۱۱۳۹	۷۳۲۶۳
۲۴	قم	محمد رضا	طلایی	۱	۸	۴۰	۶	۳۳۰	۱۳۱۲۱
۲۵	لرستان	عبدالرضا	بازدار	۱۱	۵۷	۴۳۴	۲۶	۳۳۶۵	۱۵۷۴۸۷
۲۶	هرمزگان	علی	باقرزاده	۱۳	۲۹	۱۱۹	۳۶	۲۲۲۲	۶۳۶۱۶
۲۷	همدان	منصور	رضوانی جلال	۹	۳۳	۱۰۵	۲۹	۱۱۷۶	۱۰۹۴۲۸
۲۸	مازندران	عزیزالله	شهیدی فر	۲۲	۸۰	۴۲۱	۵۸	۳۶۹۰	۲۹۳۶۶۱
۲۹	مرکزی	مجید	آنجفی	۱۲	۲۹	۱۱۲	۳۳	۱۶۰۲	۸۵۱۷۲
۳۰	گیلان	علی	درجانی	۱۶	۶۹	۳۳۱	۵۲	۲۸۵۶	۲۹۱۱۸۵
۳۱	گلستان	مختار	مهاجر	۱۴	۴۴	۳۲۹	۲۹	۱۰۵۴	۱۳۸۴۳۴
۳۲	چهارمحال وبختیاری	ذبیح اله	غریب	۹	۲۹	۱۲۳	۳۹	۹۵۰	۷۰۸۹۵
		جمع کل		۴۳۰	۱۴۴۰	۷۷۳۲	۱۲۲۴	۹۵۶۸۹	۴۰۲۵۱۴۳

۴- اعضای شبکه مدیریت دانش و اطلاعات کشاورزی و روستایی در قالب پژوهشگر مروجان ارشد و محققان معین

مقدمه

با استناد به قسمتی از ماده ۵۹ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است به منظور توانمندسازی تولیدکنندگان و ایجاد بستر مناسب انتقال دانش و یافته های تحقیقاتی به آنان، در قالب طرح نظام نوین ترویج نسبت به راه اندازی شبکه مدیریت دانش و به روزرسانی دانش مروّجان و شبکه عاملان ترویج اقدام نماید.

طبق بند ج ماده ۲۲ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، وزارت جهاد کشاورزی موظف است نسبت به ایجاد شبکه مدیریت دانش و اطلاعات کشاورزی و روستایی برای ارائه خدمات علمی، آموزشی، فنی، ترویجی و سایر اطلاعات مورد نیاز؛ اقدام نموده و در دسترس عموم قرار دهد.

◀ محققان معین:

با ابلاغ طرح نظام نوین ترویج (موضوع ابلاغیه شماره ۰۲۰/۱۶۹۳۹ تاریخ ۹۵/۶/۱۷ وزیر جهاد کشاورزی) با محوریت پهنه بندی عرصه های تولیدی، به هر پهنه یک مروج مسئول اختصاص داده شد. به منظور توانمندسازی این مروّجان و به تبع آن بهره برداران، استفاده از ظرفیت علمی و اجرایی پژوهشگران مستقر در مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان ها، که "محقق معین" نامیده شدند؛ برای پاسخگویی به مسائل و مشکلات پهنه یک یا چند مرکز جهاد کشاورزی دهستان، مدنظر قرار گرفت.

ابتدا تعداد ۵۵۰ نفر محقق معین در سطح کشور به عنوان ارکان بالادستی انتقال دانش و یافته های تحقیقاتی به بهره برداران آغاز به کار نمودند. این تعداد در سال ۱۳۹۷ به ۱۴۰۰ نفر رسید، به عبارت دیگر یک محقق معین به ازای هر مرکز جهاد کشاورزی دهستان در سطح کشور.

محقق معین "به محقق عضو هیات علمی یا غیر هیات علمی شاغل در مرکز اطلاق می شود، که بر اساس تخصص محصولی- موضوعی و متناسب با تعداد و پراکنش مراکز جهاد کشاورزی، به منظور پشتیبانی علمی و فنی مروّجان مسئول پهنه، با پیشنهاد رئیس مرکز و ابلاغ رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان، منصوب می شود.

مأموریت های انجام شده توسط محققان معین در عرصه استان های کشور عبارتند از:

۱. حضور در جلسات فنی مراکز جهاد کشاورزی دهستان در جهت حل مسائل پهنه های تولیدی
۲. حضور و مشارکت فعال در « مسئله یابی و نیازسنجی » عرصه های تولیدی
۳. تدوین و اعلام عناوین فعالیت های تحقیقی-ترویجی مورد نیاز پهنه ها بر اساس نیازسنجی انجام شده
۴. توانمندسازی و به روز نمودن دانش کارشناسان، مروجان مسئول پهنه و بهره برداران
۵. مشارکت در فعالیت های ترویجی پهنه ها و تولید محتوای فنی
۶. استفاده از محققان مدعو استانی، ملی و همچنین تعامل مؤثر با پژوهشگر مروجان ارشد، به منظور پوشش کامل مسائل مرتبط با پهنه
۷. پایش و مستند سازی اثر بخشی فعالیت های انجام شده و تهیه گزارش سالیانه

به منظور پایش فعالیت های محققان معین مرکز، نسبت به تشکیل کمیته محققان معین به شرح ترکیب زیر در مراکز تحقیقات و آموزش، پژوهشکده و مؤسسات استان ها اقدام گردید:

۱. رئیس مرکز (رئیس کمیته)
۲. معاون پژوهش، فن آوری و انتقال یافته (دبیر)
۳. مدیر هماهنگی ترویج استان به نمایندگی از طرف رئیس سازمان جهاد کشاورزی (عضو اصلی)
۴. نماینده محققان معین (عضو اصلی)
۵. نماینده پژوهشگر مروجان ارشد مرکز (عضو اصلی)
۶. نماینده روسای مراکز جهاد کشاورزی دهستان (عضو اصلی)

◀ پژوهشگر مروجان ارشد:

یکی از مؤثرترین راهکارهای انتقال اثر بخش یافته‌های تحقیقاتی به عرصه‌های تولیدی، بهره‌گیری از تجارب علمی و عملی محققانی است که با عنوان "پژوهشگر مروج ارشد" و در قالب اتاق فکر سازمان، اقدام به توانمندسازی ذی‌نفعان چرخه دانش در بخش کشاورزی خواهند نمود.

"پژوهشگر مروج ارشد" به استناد ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی ترفیع اعضای هیئت علمی آموزشی و پژوهشی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، مصوب جلسه شماره ۴۰ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵ هیئت امناء و تبصره ذیل آن، عضو هیئت علمی است که بر اساس تجارب و سابقه بیش از ۲۰ سال پژوهش و علاقه مندی به فعالیت‌های ترویجی، شناسایی و انتخاب شده است تا زیر نظر معاونت ترویج سازمان به فعالیت‌های ترویجی مرتبط با رشته تخصصی خود بپردازد. در سال ۱۳۹۶ بر اساس مصوبه هیات امناء سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تعداد ۵۰ نفر و در سال ۱۳۹۷ مجموعاً ۱۰۰ نفر پژوهشگر مروج ارشد انتخاب و در شبکه مدیریت دانش مشغول به فعالیت شده‌اند.

مأموریت‌های انجام شده توسط پژوهشگر مروجان ارشد در عرصه ملی عبارتند از:

۱. احصاء و تدوین خلاءهای فنی موجود در زنجیره تولید
۲. اولویت‌بندی و پایش برنامه‌های انتقال یافته‌های قابل ترویج سازمان
۳. بررسی، احصاء و بومی‌سازی دانش و فن‌آوری‌های ملی و بین‌المللی و اطلاع‌رسانی آن به ذی‌نفعان دولتی و بخش خصوصی، از طریق معاونت
۴. هدایت، نظارت و مشارکت مؤثر در تولید محتوا و رسانه‌های ترویجی
۵. ایجاد و حفظ شبکه ارتباطی با محققان معین، کارشناسان و مروجان برای ارتقای سطح علمی و کاربردی آنها
۶. تدوین و نظارت بر اجرای طرح‌های کلان ترویجی
۷. مشارکت در کمیته‌های علمی-فنی، با توجه به تخصص و نظر معاونت ترویج

۸. عملیاتی کردن یافته‌های قابل ترویج از طریق، طرح‌های تحقیقی ترویجی، سایت‌های الگویی، نمایشگاه فن‌آوری در قالب روز مزرعه، کانون‌های ترویجی، برگزاری کارگاه‌ها، همایش‌ها، دوره‌های توانمندسازی و جلسات فنی
۹. پایش و ارزیابی شرایط موجود، موضوعات و مسائل اولویت‌دار بخش کشاورزی و تهیه گزارش تحلیلی-فنی، مرتبط با کارگروه تخصصی

۵- توانمندسازی و آموزش مروجان مسئول پهنه های تولیدی

تربیت مروج متخصص موضوعی محصولی

تحقق توسعه روستایی در درجه اول و بیش از هر چیز، در گرو توسعه منابع انسانی موجود در روستاهاست، زیرا این توسعه، به عنوان عامل و پیش شرط ضروری برای دستیابی به توسعه پایدار روستایی خواهد بود. بدین لحاظ بهره‌گیری از نظام‌ها و شیوه‌های مناسب در جهت تواناسازی انسان‌ها به منظور تأمین مشارکت مردم و انتقال دانش فنی و ارتقای مهارت‌های آنان از اهم وظایف و مأموریت‌های اصلی ترویج تلقی می‌شود. با اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی پس از جذب و استخدام نیروهای جدید برای اشتغال در مراکز جهاد کشاورزی دهستان به عنوان مروج مسئول پهنه تولیدی و لزوم توجه به توانمندسازی این افراد با بهره‌گیری از ظرفیت علمی محققان معین و پژوهشگر مروجان ارشد، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی از طریق دفتر آموزش کارکنان و دفتر ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی و شبکه ترویج با همکاری معاونت‌های اجرایی وزارت متبوع و مؤسسات تحقیقاتی با برگزاری دوره‌های ملی تربیت مروج متخصص بستر لازم برای ارتقا مهارت‌های فنی، ترویجی و اجرایی مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی را در زمینه‌های مختلف فراهم نموده است.

ضرورت برگزاری دوره‌های مروج متخصص

امروزه بخش عمده‌ای از بهره‌برداران که در نواحی روستایی زندگی می‌کنند درحوزه تولید و مدیریت واحدهای تولیدی خود با مسائل و مشکلات متنوعی مواجه هستند که وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولی اصلی توسعه کشاورزی باید پاسخگوی نیاز آنان به ویژه نیازهای دانشی، بینشی و مهارتی باشد. در این راستا استقرار حدود ۸۰۰۰ نفر از فارغ‌التحصیلان بخش کشاورزی در مراکز جهاد کشاورزی دهستان پتانسیل جدیدی برای پاسخگویی به این نیازها ایجاد نموده است. با توجه به تنوع رشته‌های تولیدی در بین بهره‌برداران بخش کشاورزی و لزوم توجه به توانمندسازی کارشناسان و مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی شاغل در مراکز جهاد کشاورزی دهستان برای پاسخگویی به تمامی نیازهای جامعه روستایی، برگزاری دوره‌های ملی تربیت مروج متخصص برای مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی با هدف افزایش اثربخشی، کارایی و ارتقا سطح کیفی دانش، مهارت و نگرش آنان به عنوان سرمایه انسانی مراکز جهاد کشاورزی

و ایجاد زمینه رشد و موفقیت در امور شغلی و شکوفا کردن استعدادهای نهفته خویش، ضرورتی اجتناب ناپذیر است. دوره های آموزشی تربیت مروج متخصص با استفاده از ظرفیت اساتید مجرب مراکز و مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشگر مروجان ارشد به صورت کارگاهی و با حضور ۱۰۰ الی ۱۲۰ نفر از منتخبان مروجان مسئول پهنه های تولیدی سراسر کشور در زمینه فعالیت های مورد توافق با بخش اجرایی یا مراکز تحقیقاتی با رویکرد مشارکتی برگزار می گردد تا منتخبان مروجان مسئول پهنه های تولیدی و محققان مورد نظر از مراکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی سراسر کشور در کنار یکدیگر به تبادل تجربیات پرداخته تا حداکثر هم افزایی اتفاق بیافتد. تا کنون با تعامل دفتر آموزش کارکنان و دفتر ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی شبکه ترویج و همکاری معاونت های اجرایی وزارت متبوع و مؤسسات تحقیقاتی، ۹ دوره تربیت مروج متخصص با موضوعات مدیریت تلفیقی حاصلخیزی خاک و تغذیه گیاه، مدیریت آب در مزرعه، پرورش بز، مدیریت باغات پسته، مدیریت باغات دیم در اراضی شیب دار، کاشت، داشت و برداشت چای، ترویج کشاورزی در پهنه های تولیدی، مدیریت ریسک و بیمه کشاورزی و آشنایی با تولید شاخص های نهال استاندارد به تعداد ۲۷۶۰ نفر روز برگزار شده است.

دوره های ملی تربیت مروج متخصص برگزار شده

مدیریت باغات پسته	پرورش بز	مدیریت آب در مزرعه
مدیریت تلفیقی حاصلخیزی خاک و تغذیه گیاه	آشنایی با تولید شاخص های نهال استاندارد	مدیریت ریسک و بیمه کشاورزی
ترویج کشاورزی در پهنه های تولیدی	کاشت، داشت و برداشت چای	مدیریت باغات دیم در اراضی شیب دار

دوره‌های مهارتی ویژه مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی

کارشناسان مروج پهنه بخش کشاورزی که اولین حلقه ارتباطی با بهره برداران هستند، نقش بسزایی در توانمندسازی تولیدکنندگان بخش دارند و از این رو باید از توانمندی‌های ویژه‌ای به منظور ارائه آموزش‌های مورد نیاز بهره برداران برخوردار باشند. از آنجا که بر اساس بخشنامه شماره ۲۹۱۶/۲۰ مورخ ۹۴/۲/۷ مقام عالی وزارت؛ معاونت توسعه مدیریت و منابع و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی موظفند تمهیدات و برنامه ریزی لازم به منظور آموزش کارآمد مروجان شاغل در پهنه‌های تولید را به عمل آورند؛ لذا برنامه ریزی برای پیاده سازی و اجرای آموزش‌های مهارتی به کارشناسان مزبور توسط سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها و معاونت‌های ستادی وزارت متبوع با همکاری مرکز نوسازی و تحول اداری و با نظارت دفتر آموزش کارکنان انجام شده است. آموزش‌های مهارتی به مروجین پهنه‌های تولید اعم از آموزش‌های مهارتی عمومی و آموزش‌های مهارتی تخصصی از سال ۱۳۹۵ آغاز و تا کنون ادامه داشته و خواهد داشت. در آموزش‌های مهارتی عمومی، سعی می شود دانش و اصول کلی و عمومی مرتبط با بخش کشاورزی به کارشناسان مروج پهنه انتقال داده شود. در آموزش‌های مهارتی تخصصی، کارشناسان با اصول، فنون و دانش تخصصی مرتبط با رشته تخصصی و حوزه کاری خود آشنا می شوند.

🔴 جدول (۱۵): دوره‌های مهارتی ویژه مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

ردیف	نام استان	واحد عملیات		ردیف	نام استان
		نفر روز	واحد عملیات		
۱	معاونت آب و خاک	۱۴۶۰۴	۴	معاونت زراعت	۲۵۸
۲	معاونت دام	۳۶۱۵۳	۵	اردبیل	۱۵۳۶۰
۳	معاونت باغبانی	۱۰۱۶۹	۶	سمنان	۶۳۰۰

⦿ ادامه جدول (۱۵): دوره‌های مهارتی ویژه مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

واحد عملیات	نام استان	ردیف	واحد عملیات	نام استان	ردیف
			نفرروز		
۱۱۲۱	قم	۲۰	۱۴۴۰۰	اصفهان	۷
۱۶۲۰۰	کردستان	۲۱	۱۵۱۲	البرز	۸
۸۲۰۸	کرمان	۲۲	۴۶۳۹	ایلام	۹
۱۰۰۰۱	کرمانشاه	۲۳	۴۰۷۶	بوشهر	۱۰
۸۶۲۶	کهگیلویه و بویر احمد	۲۴	۱۱۱۶	تهران	۱۱
۱۳۲۸۴	گلستان	۲۵	۵۵۰۸	جیرفت	۱۲
۱۲۰۲	گیلان	۲۶	۳۵۸۲	چهار محال بختیاری	۱۳
۱۰۲۰	لرستان	۲۷	۱۲۶۰	خراسان جنوبی	۱۴
۳۱۹۸	مازندران	۲۸	۹۵۴۰	خراسان شمالی	۱۵
۷۲۰۰	مرکزی	۲۹	۱۷۴۳۵	خوزستان	۱۶
۲۶۴۲	هرمزگان	۳۰	۲۹۵۷	سیستان و بلوچستان	۱۷
۸۰۴۰	همدان	۳۱	۱۱۳۴۰	فارس	۱۸
۳۴۴۴	یزد	۳۲	۷۲۶۰	قزوین	۱۹
۲۵۱۶۵۵	جمع کل				

۶- افزایش ضریب نفوذ دانش در پهنه های تولیدی

۶-۱- فعالیت های آموزشی ترویجی در راستای توانمندسازی بهره برداران بخش کشاورزی

◀ مقدمه

از دستاوردهای مهم اجرای طرح نظام نوین ترویج کشاورزی، پهنه‌بندی عرصه‌های کشاورزی و اختصاص یک کارشناس به‌عنوان مروج مسئول هر پهنه بود که از این طریق، کلیه اقدامات و فعالیت ها در قالب این پهنه‌ها برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود. در این راستا سازوکارهای پشتیبان نیز برای مروجان مسئول پهنه‌ها از طریق تجهیز مراکز جهاد کشاورزی دهستان، بکارگیری محققان در قالب محققان معین و پژوهشگر مروجان ارشد، تعامل با بخش اجرا از طریق کارشناسان موضوعی و کارشناسان معین، توسعه شبکه مدیریت دانش و آموزش و توانمندسازی مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی تعریف شد که مروجان بتوانند با توانمندی و تجهیز مناسب‌تر به انجام فعالیت های ترویجی که رسالت اصلی آن‌ها است بپردازند.

هر ساله فعالیت‌های مؤثری به منظور افزایش ضریب پوش فعالیت‌های ترویجی از جمله هماهنگی و ارتباط هرچه مؤثرتر با زیربخش‌های اجرایی و بخش‌های تحقیقاتی، به‌کارگیری راهبردهای جدیدی نظیر سایت‌های جامع الگویی تولیدی ترویجی، کانون‌های یادگیری، سایت‌های IPM/FFS و IPCM، برگزاری مراسم روز مزرعه و هفته انتقال یافته‌های تحقیقاتی، جشنواره و نمایشگاه‌های ترویجی تخصصی، انتخاب نمونه‌های بخش کشاورزی، بازدیدها ترویجی، آموزش‌های ترویجی، مزارع نمایشی، نمایشگاه تخصصی موضوعی و محصولی کشاورزی و طرح‌های تحقیقی - ترویجی در دو سطح ملی و استانی صورت می‌پذیرد که این فعالیت ها با محوریت پهنه‌های تولیدی و توسط مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی اجرا می‌گردد. در جدول زیر اهم فعالیت‌های این دفتر در ارتباط با نظام نوین ترویج از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷ آورده شده است.

اهم فعالیت های اجرایی در راستای افزایش ضریب نفوذ دانش در عرصه ها

۱- سایت های الگویی تولیدی ترویجی

سایت الگویی عبارت از واحد تولیدی متعلق به یک مددکار ترویجی یا تسهیلگر روستایی (ترجیحاً) و تعدادی واحد متعلق به سایر بهره برداران یک روستا است، که در آن ها مباحث مرتبط با فعالیت های جمعی و اجرای توصیه های فنی و یافته های تحقیقاتی و طرح های مورد نظر وزارت جهاد کشاورزی، با تجمیع منابع و امکانات، اجرا، تعمیم و توسعه می یابد. واحد متعلق به مددکار، واحد اصلی و سایر واحدها، واحدهای تابعی نامیده می شوند (واحدهای تابعی بین ۲۰ تا ۳۵ مورد خواهد بود). در این سایت ها، علاوه بر اینکه مجموعه ای از فرایندهای ترویجی به تناسب و فراخور نیازهای بهره برداران به اجرا گذارده می شود، از حضور فعال محققین و کارشناسان فنی و تخصصی بخش اجرا نیز استفاده می شود. که به نوبه خود چرخه کاملی از هماهنگی ترویج، آموزش، اجرا و تحقیق را در عرصه تولید رقم می زند. سایت های زیر نیز بخشی از انواع سایت های تخصصی است.

سایت تولید محصول گواهی شده سالم و ارگانیک (IPM/FFS)

پیاده سازی و راهبری برنامه محوری ترویج و توسعه تولید محصولات گواهی شده سالم و ارگانیک در قالب سایت های IPM/FFS

سایت توسعه کشاورزی پایدار با رویکرد مدیریت مشارکتی (IPCM)

پیاده سازی و راهبری سایت های ترویجی با رویکرد مدیریت مشارکتی (IPCM) در موضوعات محوری از جمله آب و خاک، مکانیزاسیون، ارتقای بهره وری تولیدات زراعی و باغی و دامی، زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی، مدیریت و پیشگیری خسارت در کشاورزی، منابع طبیعی و..

۲- کانون های یادگیری

بررسی های انجام شده نشان می دهد بین متوسط عملکرد کشوری و عملکرد بهره برداران برتر، در بسیاری از موارد فاصله فاحشی وجود دارد که بخش عمده ای از این تفاوت، حاصل تجارب کاری آنان و همچنین به کارگیری یافته ها و توصیه های فنی و ترویجی است. تفاوت عملکرد در شرایط اقلیمی یکسان، مؤید آن است که در صورت تلفیق و بکارگیری مناسب نیروی انسانی، فن آوری و امکانات موجود، می توان به سطوح بالاتری از تولید دست یافت. استفاده از کشاورزان پیشرو در فعالیت های ترویج با اهدافی چون الگوسازی برای سایر کشاورزان، استفاده از توان علمی و تجربی آنان به منظور اشاعه نوآوری های مفید و نیز اطلاع رسانی ترویجی در اکثر کشورها معمول بوده و در کشور ما نیز در برنامه های ترویجی همواره جایگاهی برای ایفای نقش ترویجی این افراد در نظر گرفته می شود.

۳- طرح های تحقیقی- ترویجی

طرح مشترک تحقیقی- ترویجی عبارت از طرحی است که در آن نتایج حاصله از طرح های تحقیقاتی پایان یافته (در زمینه های مختلف کشاورزی) و یا نتایج حاصل از طرح های تحقیقات ناحیه ای با همکاری محقق، کارشناس ترویج و کارشناس واحد اجرایی ذیربط در مزارع کشاورزان مورد بررسی قرار می گیرد تا بدین وسیله ضمن حصول اطمینان از تطابق و کاربرد این نتایج در شرایط زارع یا تولیدکننده، زمینه مناسبی برای آشنایی کارشناس، مروج و مددکار ترویجی با یافته های جدید و همچنین آشنایی محقق با مسائل تولید در سطح مزارع کشاورزان فراهم شود. بدیهی است که در صورت موفقیت یافته در این مرحله، تعمیم و توسعه آن با استفاده از سایر روش های ترویجی ادامه خواهد یافت.

۴- هفته انتقال یافته ها

ایامی از هفته که در آن مجموعه ای از یافته های علمی و فنی با همکاری بخش های تحقیقاتی، ترویجی، آموزشی و اجرا در دو سطح ملی و استانی در قالب کارگاه، سخنرانی، بازدید علمی و عملی و با بکارگیری کلیه وسایل آموزشی و کمک آموزشی ارائه می شود.

۵- برنامه روز مزرعه (روز تحقیقات و بهره‌برداران)

روز مزرعه موقعیتی است که نمود عینی یک فعالیت یا یافته نوین علمی، توسط محقق در ایستگاه‌های تحقیقاتی و یا در واحد بهره‌برداری کشاورزان در معرض دید بهره‌برداران، مروجان یا سایر افراد و واحدهای ذی نفع قرار می‌گیرد.

۶- جشنواره و نمایشگاه موضوعی محصولی

جشنواره‌ها نوعی از روش‌های گروهی در ترویج هستند که بر اساس داوری کارشناسان از برترین‌های یک حوزه موضوعی یا محصولی، تقدیر و تشکر به عمل می‌آید. در جشنواره تمامی ابعاد یک موضوع یا محصول مورد بررسی قرار خواهد گرفت تا مولدان و بهره‌برداران برای بهبود بخشیدن به کمیت و کیفیت تولیدات خود، از اطلاعات و تجارب ارائه شده استفاده کنند و انگیزه کافی برای این کار در آنان تقویت شود. یک جشنواره کامل شامل سه فعالیت مشخص جشنواره، نمایشگاه و کارگاه آموزشی است که به طور هم‌زمان و در سطوح مختلف ملی و استانی قابل اجرا است. جشنواره‌ها معمولاً با سایر برنامه‌های تفریحی و جانبی همراه هستند. انتظار می‌رود این جشنواره‌ها موقعیتی مناسب برای ارتباط نزدیک کارشناسان و تولیدکنندگان فراهم نمایند.

۷- شناسایی، انتخاب، معرفی و تجلیل از تولیدکنندگان برتر بخش کشاورزی (ملی)

در راستای سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی مبنی بر ارج نهادن به کشاورزان به عنوان بانیان اصلی بخش کشاورزی و بخصوص کشاورزان پیشرو و برتر به عنوان کسانی که با داشتن خلاقیت، ابتکار، نوآوری و پذیرش ایده‌های نو و بکارگیری توصیه‌ها و اصول فنی توانسته‌اند بیش‌ترین حد تولید کمی و مناسب‌ترین سطح کیفی محصول را در واحد سطح داشته باشند و بدین وسیله قابل حصول بودن ایده آل‌های تولید را به صورت مصداق برای سایر کشاورزان بوجود بیاورند، همه‌ساله معاونت ترویج سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج اقدام به شناسایی و انتخاب آنها طی یک فرایند چند ساله و بر اساس نحوه مدیریت تولید و مزرعه می‌نماید و سپس در مراسم معرفی برترین‌ها و نمونه‌های کشاورزی، این عزیزان را به جامعه کشاورزی ایران معرفی می‌نماید. این فعالیت در سه سطح مشخص شهرستان، استان و ملی انجام می‌پذیرد.

۸- آموزش های ترویجی بهره برداران کشاورزی:

در راستای سیاست های وزارت متبوع، با استفاده از روش های متنوع ترویجی از قبیل آموزش های انفرادی و چهره به چهره، گروهی، بازدید و کارگاه و به منظور افزایش سطح آگاهی و دانش بهره برداران کشاورزی برای افزایش کمی و کیفی تولیدات کشاورزی اجرا می شود.

• جدول (۱۶): افزایش ضریب نفوذ دانش در پهنه های تولیدی از طریق فعالیت های ترویجی از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷

ردیف	عنوان فعالیت	واحد	عملکرد ۱۳۹۴	عملکرد ۱۳۹۵	عملکرد ۱۳۹۶	عملکرد ۱۳۹۷
۱	سایت جامع الگویی تولیدی ترویجی ملی و استانی	مورد	۱۹۹۳	۱۷۴۲	۲۰۲۳	۱۹۲۱
۲	کانون یادگیری ملی و استانی	مورد	۲۲۴	۲۹۳	۳۱۹	۳۳۲
۳	برنامه تولید محصول گواهی شده سالم و ارگانیک ipm.ffs	مورد	۵۰	۱۰۸	۱۲۷	۲۲۲
۴	برنامه محوری توسعه کشاورزی پایدار ipcm	مورد	۱۵	۴۶	۱۰۱	۹۳
۵	طرح تحقیقی ترویجی	طرح	۱۳۰	۱۹۲	۲۰۰	۲۵۴
۶	واحد نمایشی (مزرعه، باغ، دامداری و)	مورد	۵۶۲	۱۱۳۴	۵۴۷	۱۱۳۳
۷	برنامه روز مزرعه	مورد	۲۷۸	۳۲۰	۴۳۳	۴۵۲

ادامه جدول (۱۶): افزایش ضریب نفوذ دانش در پهنه های تولیدی از طریق فعالیت های ترویجی از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷

ردیف	عنوان فعالیت	واحد	عملکرد ۱۳۹۴	عملکرد ۱۳۹۵	عملکرد ۱۳۹۶	عملکرد ۱۳۹۷
۸	هفته انتقال یافته ها	مورد	۳۴۱	۳۵۳	۳۰۰	۲۸۳
۹	انتخاب تولیدکننده نمونه (در سطح استان)	نفر	۶۹۴۵	۵۸۴۷	۷۰۶۱	۶۲۸۱
۱۰	انتخاب تولیدکننده نمونه (در سطح ملی)	نفر	۸۱	۱۰۲	۱۵۳	۱۵۸
۱۱	نمایشگاه ترویجی	مورد	۰	۲۰	۲۳۶	۲۰۴
۱۲	جشنواره ترویجی	مورد	۱۴۱	۱۰۷	۱۳۹	۱۲۹
۱۳	آموزش مهارتی بهره برداران کشاورزی	نفرروز	۴۹۸۷۸۳	۵۱۷۵۵۹	۱۰۳۱۲۹۸	۹۰۰۱۹۵
۱۴	آموزش های انفرادی ترویجی	نفرروز	۱۲۷۸۸۶۴	۳۴۶۶۳۲	۸۰۹۴۹۸	۷۹۳۳۸۰
۱۵	آموزش های گروهی	نفرروز		۴۹۵۸۹۲	۳۰۸۹۹۱	۵۲۶۱۱۰
۱۶	کارگاه آموزشی	نفرروز		۲۹۳۶۴۶	۱۸۵۹۳۸	۲۵۸۱۶۱
۱۷	بازدید های ترویجی	نفرروز		۲۰۹۶۷۱	۱۶۳۴۳۵	۱۵۳۱۱۵

◀ سایر فعالیت‌های آموزشی ترویجی در تعامل با بخش‌های اجرایی و تحقیقاتی:

۱. عضویت در کمیته‌های فنی محصولی/موضوعی و پوشش ترویجی موضوعات اولویت دار
۲. تهیه و تدوین طرح، پروژه و برنامه‌های مشترک در موضوعات و اولویت‌های بخش کشاورزی
۳. تهیه برنامه ترویجی مدیریت بحران و مخاطرات کشاورزی
۴. عضویت در کارگروه‌های تخصصی و کمیته‌های علمی - فنی مؤسسات و پژوهشگاه‌های تحقیقاتی محصولی/موضوعی و پوشش برنامه‌ای یافته‌های تحقیقاتی قابل ترویج

۶-۲- افزایش ضریب پوشش خدمات به زنان روستایی و عشایری

در راستای اجرایی شدن نظام نوین ترویج با هدف توانمندی کارشناسان مراکز خدمات جهاد کشاورزی (کارشناسان پهنه) برنامه‌های مختلفی از سال ۹۴ در دو سطح کارشناسی و جامعه محلی طراحی و اجرا نموده است که اهم آن به شرح زیر است:

- ♦ برنامه آموزش زنان روستایی
- ♦ انتخاب و آموزش زنان تسهیلگر توسعه روستایی (هر روستا یک تسهیل گر)
- ♦ ایجاد و توسعه صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری
- ♦ طرح ترویج کارآفرینی و توسعه کسب و کار پایدار زنان روستایی و عشایری
- ♦ توانمند سازی زنان روستایی در تولید محصول سالم
- ♦ توسعه اشتغال زنان روستایی و عشایری با استفاده از منابع بین المللی
- ♦ اجرای پروژه نوغانداری با مشارکت زنان روستایی در استان‌های مستعد
- ♦ اجرای پروژه‌های توسعه ای در مناطق محروم
- ♦ آموزش ملی کارشناسان پهنه در قالب کارگاه آموزشی آموزشگران
- ♦ تجلیل از کارشناسان نمونه پهنه ها در مراسم روز جهانی زن روستایی

♦ چاپ و نشر کتاب راهنمای تسهیلگری، راهبرد نظام مند کسب و کارهای خرد زنان روستایی و عشایری با رویکرد تجاری سازی و پایداری مشاغل به روش LNSIE، ۲۳ سال تجربه توانمندسازی زنان روستایی و عشایری در بخش کشاورزی، مستند آموزش آموزشگران، راهنمای تغذیه سالم برای زنان روستایی و عشایری ویژه کارشناسان پهنه

♣ جدول (۱۷): عملکرد دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری طی سالهای ۹۵-۱۳۹۴

ردیف	نام فعالیت	واحد	۹۴	۹۵
۱	توانمندسازی زنان روستایی	نفر روز	۲۰۳,۵۷۰	۱۹۶,۲۳۲
۲	آموزش تسهیلگران زن توسعه روستایی	نفر- روز	۴,۹۸۰	۱۲,۵۱۶
۳	آموزش اعضا و ارکان صندوق های اعتبارات خرد زنان روستایی	نفر- روز	۳۸,۶۴۰	۳۶,۴۵۸
۴	آموزش و ترویج کارآفرینی و توسعه کسب و کار پایدار زنان روستایی و عشایری (معاونت اموز زنان و خانواده ریاست جمهوری)	نفر- روز	۲۲,۱۳۷	۳۶,۳۷۰
۵	اجرای طرح آموزش افقی	مورد	۳	۳
۶	ایجاد و توسعه صندوق های اعتبارات خرد زنان روستایی	صندوق	۳۲۲	۴۸۷
۷	انتخاب زنان تسهیلگر توسعه روستایی	نفر	۸۳۰	۲,۰۸۶
۸	آموزش زنان روستایی	نفر- روز	۰	۱۱,۱۶۵
۹	اجرای پروژه های بین المللی ویژه زنان روستایی	مورد	۲	۸

جدول (۱۸): عملکرد دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری در سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان فعالیت	شاخص	میزان تحقق
۱	توانمند سازی زنان روستایی	نفر روز	۱۳۹۷۷۶
۲	برنامه آموزش زنان روستایی	نفر روز	۶۳۰۸۵
۳	تعداد تسهیلمان منتخب روستایی و عشایری	نفر	۲۰۹۵
۴	آموزش های تسهیلمگری ویژه زنان روستایی و عشایری	نفر روز	۶۹۰۰
۵	توسعه و تجهیز صندوق های اعتباری خرد زنان روستایی و عشایری	مورد	۵۵۰
۶	صندوق های شهرستانی توسعه فعالیت های زنان روستایی	مورد	۱
۷	آموزش اعضا و ارکان صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری و کارشناسان استان و شهرستان	نفر روز	۴۲۵۱۳
۸	آموزش های تسهیلمگری و آشنایی با ایجاد صندوق های اعتبارات خرد ویژه کارشناسان	نفرروز	۲۷۲۰
۹	تربیت مربی کسب و کار	نفر روز	۲۰۷۱
۱۰	ترویج مهارت های زندگی شغلی و توسعه کسب و کار پایدار	نفر روز	۲۹۲۱۱
۱۱	مشاوره و هدایت شغلی (ملی)	مورد	۱
۱۲	بازدید ترویجی از کسب و کارهای موفق روستایی	مورد	۷۳
۱۳	برگزاری همایش ملی زنان روستایی و عشایری	مورد	۱
۱۴	برگزاری نمایشگاه تولیدات زنان روستایی (استانی)	مورد	۶۸
۱۵	برگزاری نمایشگاه دستاوردهای زنان روستایی (منطقه ای)	مورد	۶

ادامه جدول (۱۸): عملکرد دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری در سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان فعالیت	شاخص	میزان تحقق
۱۶	شرکت در نمایشگاه خارج از کشور	مورد	۱
۱۷	برگزاری همایش سالانه کارشناس مسئول امور زنان استان ها	مورد	۳
۱۸	توسعه نوغانداری با مشارکت زنان روستایی	نفر	۲۷۷۲
۱۹	پروژه های بین المللی	مورد	۵

جدول (۱۹): عملکرد دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان فعالیت	واحد	میزان تحقق
۱	شناسایی و انتخاب تسهیلمان	نفر	۲۳۰۰
۲	تربیت مربی تسهیلمگری و اعتبارات خرد (TOT) (۳۲)	نفر روز	۲۰۰
۳	چاپ کتاب تسهیلمگری	جلد	۲۰۰۰
۴	توانمند سازی کارشناسان پهنه در موضوع تسهیلمگری و اعتبارات خرد	نفر روز	۳۳۶۰
۵	آموزش تسهیلمگری به جامعه محلی	نفر روز	۰
۶	زمینه یابی صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی	مورد	۱۹۰۰
۷	ایجاد صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی	مورد	۷۰۰
۸	آموزش زنان روستایی	نفر- روز	۰

ادامه جدول (۱۹): عملکرد دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری در سال ۱۳۹۷

ردیف	عنوان فعالیت	واحد	میزان تحقق
۹	آموزش اعتبارات خرد به جامعه محلی	نفر روز	۰
۱۰	شبکه سازی صندوق اعتبارات خرد در قالب صندوق های شهرستانی	مورد	۶
۱۱	تربیت مربی تسهیلگر حرفه ای در موضوع مهارت های زندگی شغلی	نفر روز	۱۳۲۰
۱۲	تربیت مربی تسهیلگر حرفه ای در موضوع آماده سازی شغلی و راه اندازی کسب و کار	نفر روز	۱۱۱۰
۱۳	تربیت مربی تسهیلگر حرفه ای در موضوع رشد و توسعه کسب و کارهای خرد	نفر روز	۶۹۰
۱۴	آموزش زنان روستایی و عشایری در موضوع مهارت های زندگی شغلی	نفر روز	۲۵۲۰۰
۱۵	آموزش زنان روستایی و عشایری در موضوع آماده سازی شغلی و راه اندازی کسب و کارهای خرد	نفر روز	۲۲۲۰۰
۱۶	آموزش زنان روستایی و عشایری در موضوع رشد و توسعه کسب و کارهای خرد	نفر روز	۱۳۸۰۰
۱۷	چاپ کتاب ۲۳ سال توانمندسازی زنان روستایی و عشایری	جلد	۰
۱۸	آموزش زنان روستایی در تولید محصول سالم و گواهی شده	نفر روز	۴۰۰۰
۱۹	دریافت گواهی تولید محصول سالم و استاندارد	مورد	۴۲
۲۰	آموزش زنان روستایی جهت ایجاد باغچه های خانگی به منظور بهبود تغذیه خانوار روستایی	نفر روز	۴۵۰۰۰
۲۱	ایجاد سایت باغچه های خانگی سبزی و صیفی	مورد	۶۰

